

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

گزارش عملکرد سال ۱۳۹۸

# معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی



عاشقانه

## فهرست

- مقدمه..... ۷
- چارت سازمانی..... ۱۰
- فعالیت معاونت در سال ۱۳۹۸ در یک نگاه..... ۱۱
- مدیریت نوآوری و کاربردی سازی پژوهش‌های علوم انسانی..... ۱۲
- پیش‌گفتار..... ۱۳
- معیارهای انتخاب پژوهشگر برگزیده در حوزه کاربردی سازی..... ۱۴
- فهرست تفاهم‌نامه‌های منعقد شده..... ۱۵
- اولویت‌های پژوهشی اعلام شده از سوی سازمان‌ها مختلف کشور..... ۱۶
- فهرست طرح‌های پژوهشی کارفرمایی منجر به انعقاد قرارداد به تفکیک موضوعات / سازمان‌ها... ۱۸
- فهرست طرح‌های پژوهشی کارفرمایی ۱۳۹۸..... ۲۰
- فهرست طرح‌های پژوهشی کارفرمایی ۱۳۹۸ - پایان‌یافته و یا در مرحله اجرا..... ۲۰
- فهرست طرح‌های پژوهشی کارفرمایی ۱۳۹۸ - در مرحله پیگیری..... ۲۲
- طرح‌های کلان پژوهشگاه..... ۲۵
- طرح عملیاتی سازی اشتغال‌زایی نمونه موردی: سوزن‌دوزی در روستاهای چابهار..... ۲۵
- طرح تدوین برنامه جامع راهبردی زبانی - ۱۳۹۸..... ۲۶
- اخذ مجوز کانون‌های ارزیابی و توسعه شایستگی‌های مدیران - ۱۳۹۸..... ۲۶
- مکاتبات جهت برگزاری کانون‌های ارزیابی و توسعه مدیران..... ۲۷
- تألیف دانشنامه - ۱۳۹۸..... ۳۲

- ۳۲..... هفته پژوهش
- ۳۲..... برگزاری پنل تخصصی پژوهش، ترویج و افق‌های پیشرفت
- ۳۳..... شرکت در نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری و فن‌بازار
- ۳۹..... **مدیریت ترویج دستاوردهای پژوهش‌های علوم انسانی**
- ۴۰..... پیش‌گفتار
- ۴۲..... گزارش دوره‌های برگزار شده در سال ۱۳۹۸
- ۴۳..... عملکرد مالی
- ۴۴..... روند برگزاری دوره‌ها
- ۴۵..... دوره‌های مهارت‌افزایی
- ۴۶..... دوره‌های ارتباط با جامعه و صنعت
- ۴۷..... دوره‌های لغو شده به دلیل بحران کرونا
- ۴۸..... **مدیریت برنامه‌ریزی فرهنگی**
- ۴۹..... پیش‌گفتار
- ۵۰..... - مراسم‌ها
- ۵۰..... مراسم جشن نیمه شعبان با سخنرانی دکتر ناصر مهدوی
- ۵۲..... مراسم بزرگداشت سالروز سوم خرداد، آزادسازی خرمشهر
- ۵۳..... مراسم روز کارمند با سخنرانی دکتر صالحی امیری
- ۵۵..... مراسم بزرگداشت هفته دفاع مقدس
- ۵۷..... مراسم آغاز سال تحصیلی جدید پژوهشگاه
- ۵۸..... برگزاری مراسم روز دانشجو در اردوگاه شهید باهنر

- ۶۰..... مراسم شب یلدای دانشجویی ۹۸.....
- ۶۱..... مراسم بزرگداشت سردار سلیمانی با حضور دکتر خرازی.....
- ۶۳..... مراسم سوگواری و زیارت عاشورا به مناسبت ایام فاطمیه سلام الله علیها.....
- مراسم جشن چهل و یکمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی و گرامیداشت اربعین سردار شهید  
۶۴..... سلیمانی.....
- ۶۶..... مراسم روز زن.....
- ۶۹..... نشست‌های علمی فرهنگی.....
- ۶۹..... نشست «بحثی درباره رؤیت هلال رمضان و شوال».....
- ۷۱..... نشست ادبیات مقاومت و نمایشنامه‌خوانی «سرباز شال بلند».....
- ۷۳..... نشست «پیامدهای فرهنگی و اجتماعی راهپیمایی اربعین».....
- ۷۵..... نشست «یاد شاعر: بزرگداشت دکتر قیصر امین‌پور».....
- ۷۷..... نشست‌های بصیرت‌افزایی.....
- ۷۷..... نشست بصیرت‌افزایی (۱) «میزان حق و باطل در اندیشه حضرت علی (ع)».....
- ۷۷..... نشست بصیرت‌افزایی (۲) «تحول مفهومی حفظ نظام در اندیشه امام خمینی».....
- ۷۸..... نشست بصیرت‌افزایی (۳) «اخلاق حرفه‌ای در پژوهش؛ مسئولیت اجتماعی دانش».....
- ۷۹..... نشست بصیرت‌افزایی (۴) مناظره «مسئولیت اجتماعی دانشگاه».....
- ۸۰..... بازدیدها.....
- ۸۰..... بازدید دانش‌آموزان منطقه شش تهران از پژوهشگاه.....
- ۸۱..... بازدید همکاران و دانشجویان پژوهشگاه از برج میلاد.....
- ۸۲..... مدرسه تابستانی.....

- مدرسه تابستانی ۱- موانع توسعه در ایران ..... ۸۲
- مدرسه تابستانی ۲- دولت و توسعه ..... ۸۵
- مدرسه تابستانی ۳- سیاست و توسعه ..... ۸۸
- مدرسه تابستانی ۴- جامعه و توسعه ..... ۹۱
- فعالیت‌های حوزه سلامت ..... ۹۵
- سومین المپیاد ورزشی دانشجویان به مناسبت روز دانشجو ..... ۹۵
- آغاز طرح پایش سلامت اعضای هیات علمی و غیرعلمی پژوهشگاه ..... ۹۷
- گزارشی از وضعیت و امور خوابگاه‌ها ..... ۹۹

## مقدمه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به عنوان بزرگ‌ترین نهاد پژوهشی کشور در حوزه علوم انسانی و اجتماعی، به منظور تحقق بخشی از مأموریت خود مبنی بر کاربردی‌سازی و ترویج پژوهش‌های حوزه علوم انسانی و اجتماعی، از سال ۱۳۹۷ دو اقدام زیرساختی مهم و اثرگذار را هم‌زمان در دستور کار خود قرار داد که در سال ۱۳۹۸ با بهره‌مندی از کوشش و خرد جمعی اعضای هیأت علمی، پژوهشگران و متخصصان پژوهشگاه به ثمر نشست.

نخستین اقدام، تدوین و تصویب نمودار سازمانی جدید پژوهشگاه بود که طی آن، یک معاونت از سه معاونت پژوهشگاه تحت عنوان «معاونت کاربردی‌سازی علوم انسانی و فرهنگی» به تأیید و تصویب رسید. این معاونت با هدف ورود پژوهش‌های علوم انسانی به عرصه جامعه و صنعت، کاربردی‌سازی و ترویج پژوهش‌ها و نیز ارتقای فرهنگ پژوهش و پژوهشگری در قالب سه مدیریت «نوآوری و کاربردی‌سازی پژوهش‌های علوم انسانی»، «ترویج دستاوردهای پژوهش‌های علوم انسانی» و «برنامه‌ریزی فرهنگی» به فعالیتی یکپارچه و منسجم پرداخت.

اقدام دوم، تدوین برنامه راهبردی دوم پژوهشگاه بود که متناسب با این تغییر ساختار، به پیگیری اهداف کلان «افزایش تأثیر بر حل مسائل جامعه» و «تلاش برای ارتقای فرهنگ عمومی» مبادرت نمود. در برنامه راهبردی دوم پژوهشگاه، از میان شش راهبرد کلان، سه راهبرد متناسب با اهداف و مأموریت «معاونت کاربردی‌سازی علوم انسانی و فرهنگی» تعریف شد که هر یک با شرح وظایف سه مدیریت ذیل این معاونت همراستاست. این سه راهبرد عبارتند از: ۱. «کاربردی‌سازی هدفمند متناسب با هویت و بنیان‌های نظری حوزه‌های مختلف پژوهشی»، ۲. «توسعه ارتباط با جامعه و تأثیرگذاری بر سیاست‌ها و برنامه‌های کلان ملی» و ۳. «صیانت از ارزش‌های ایرانی اسلامی و ترویج اخلاق حرفه‌ای».

عملکرد مدیریت «نوآوری و کاربردی‌سازی پژوهش‌های علوم انسانی» در سال گذشته منطبق با سیاست‌های راهبرد اول بود. این مدیریت، ایجاد سازوکار تسهیل و تسریع انجام طرح‌های کارفرمایی و توسعه طرح‌های پژوهشی تقاضامحور برای پاسخگویی به نیازها، حل مسائل و مواجهه با چالش‌های

اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی را دستور کار خود قرار داد. تدوین و تصویب «آیین‌نامه کاربردی سازی طرح‌های علوم انسانی و اجتماعی»، انجام طرح‌های کلان پژوهشی نظیر «طرح

عملیاتی سازی اشتغال‌زایی در مناطق محروم روستاهای چابهار»، «طرح تدوین برنامه جامع راهبردی زبانی»، «اخذ مجوز برگزاری کانون‌های ارزیابی و توسعه شایستگی‌های مدیران از سازمان اداری و استخدامی کشور»، «طرح‌های کلان دانشنامه‌ای» و در نهایت سیر صعودی طرح‌های کارفرمایی تقاضامحور و ذی‌نفع محور از سه طرح در سال ۱۳۹۶، به ۴۰ طرح در پایان سال ۱۳۹۸ اقداماتی اثربخش در راستای تحقق سیاست‌های پژوهشگاه بود.

از سوی دیگر عملکرد مدیریت «ترویج دستاوردهای پژوهش‌های علوم انسانی» همراستا با سیاست‌های راهبرد دوم، نشانگر تعامل فعال با نهادها و دستگاه‌های عمومی سیاستگذار و برنامه‌ریز و سازمان‌های خصوصی، متنوع‌سازی شیوه‌های ترویج دستاوردهای علمی پژوهشگاه، عمومیت بخشیدن به مخاطبان علوم انسانی و هدایت دستاورد پژوهش‌های مسئله‌محور به سوی جامعه هدف (ذینفعان) بود. برقراری ارتباط با جامعه و صنعت در قالب برگزاری دوره‌های آموزشی برای سازمان‌های دولتی و خصوصی نظیر نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، شرکت توزیع برق تهران و شرکت لیزینگ کارآفرین و ورود به فضای آموزش‌های الکترونیکی برای توسعه و گسترش ترویجی سازی، نمونه‌ای از اقدامات این مدیریت برای تحقق سیاست‌های پژوهشگاه بود.

در نهایت، عملکرد مدیریت «برنامه‌ریزی فرهنگی» همسو با سیاست‌های راهبرد سوم، به وضوح نشانگر توسعه کمی و کیفی فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه، تمهید سازوکارهای تقویت اخلاق حرفه‌ای، ارتقای هویت ایرانی-اسلامی (آئین‌ها، شعائر و فرهنگ عامه) و نیز بازآفرینی و تبلیغ میراث‌های تمدنی - فرهنگی - دینی و سرمایه‌ها و مفاخر تاریخی و ادبی برای پیوند بین‌نسلی بود. برگزاری مراسم گرامیداشت بزرگان، اعیاد و سوگواری‌ها با حضور کارکنان و خانواده‌های آنان، برپایی نشست‌ها و گفتگوهای علمی- فرهنگی و بصیرت‌افزایی توسط اعضای هیأت علمی و شبکه نخبگانی پژوهشگاه، بازدید اعضای هیأت علمی، همکاران و دانشجویان پژوهشگاه از اماکن تاریخی و فرهنگی، برپایی مدارس تابستانی و فعالیت‌های قابل ملاحظه در حوزه سلامت روحی و جسمی کارکنان، بخشی از اقدامات این مدیریت در راستای تحقق اهداف پژوهشگاه بود.



شایان ذکر است که بسیاری از اقدامات گذشته و آتی این معاونت، با هم‌افزایی ایجاد شده در قالب همکاری سه مدیریت، محقق شده و انشالله تداوم یابد. در پایان از ریاست محترم پژوهشگاه جناب آقای دکتر قبادی، مدیران محترم سرکار خانم دکتر ابراهیمی، جناب آقای دکتر مهرابی و جناب آقای دکتر صادقی‌زاده؛ و همچنین مدیران سابق آقای دکتر معتمدی و آقای آقای و همه همکاران گرانقدری که تلاش و همت والایی برای تحقق برنامه‌های این معاونت و سربلندی و سرافرازی پژوهشگاه داشتند سپاسگزاری می‌کنم. امید است استادان گرانقدر در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با رهنمودهای ارزشمند خود، پژوهشگاه را برای پیمودن مسیری که به تحقق اهداف والاتری در سال‌های پیش‌رو بینجامد، یاری فرمایند.

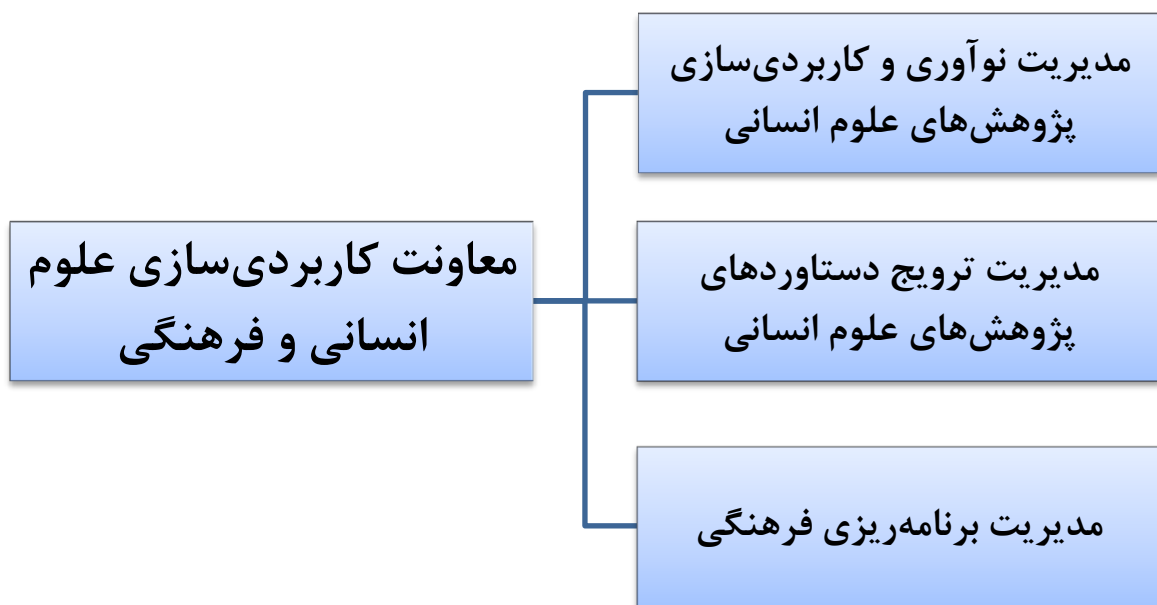
ومن الله توفیق

زهرا پارساپور

معاون کاربردی‌سازی علوم انسانی و فرهنگی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

## چارت سازمانی معاونت



## معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی در سال ۱۳۹۸ در یک نگاه

### مدیریت نوآوری و کاربردی سازی پژوهش های علوم انسانی

- \* انتخاب پژوهشگر برگزیده در حوزه کاربردی سازی
- \* انعقاد بیش از ۸۰ تفاهم نامه با سازمان های مختلف با رویکرد کاربردی سازی علوم انسانی
- \* تهیه کتابچه اولویت های پژوهشی اعلام شده از سوی سازمان های مختلف کشور
- \* انعقاد ۲۶ قرارداد کارفرمایی با سازمان های مختلف در سال ۱۳۹۸ (خاتمه یافته یا در حال اجرا)
- \* ۳۴ قرارداد کارفرمایی جدید با سازمان های مختلف در سال ۱۳۹۸ (در حال رایزنی)
- \* طرح های کلان پژوهشگاه (عملیاتی سازی اشتغال زایی در مکران، تدوین برنامه جامع راهبردی زبانی، اخذ مجوز کانون های ارزیابی و توسعه شایستگی های مدیران) در سال ۱۳۹۸
- \* رایزنی با ۱۶۲ سازمان مختلف جهت برگزاری کانون های ارزیابی و توسعه
- \* تألیف ۴ دانشنامه
- \* برگزاری پنل تخصصی در هفته پژوهش سال ۱۳۹۸
- \* حضور در نمایشگاه فن بازار و برگزاری ۳ کارگاه آموزشی

### مدیریت ترویج دستاوردهای پژوهش های علوم انسانی

- \* برگزاری ۸۸ دوره آموزشی در سال ۱۳۹۸
- \* بهره مندی از ۱۰۸ مدرس در آموزش دوره ها
- \* آموزش ۱۰۷۸ دانش پذیر
- \* برگزاری ۳۹۵ جلسه آموزشی به مدت ۸۱۲ ساعت
- \* ایجاد درآمد خالص ۱,۲۶۰,۲۸۶,۴۲۵ ریال از برگزاری دوره ها
- \* برگزاری دوره های مهارت افزایی در حوزه علوم انسانی
- \* برگزاری دوره های ارتباط جامعه با صنعت
- \* برگزاری ۳ کارگاه در نمایشگاه فن بازار سال ۱۳۹۸



## معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی

### مدیریت برنامه ریزی فرهنگی

- \* برگزاری ۱۱ مراسم به مناسبت های مختلف در پژوهشگاه با حضور صاحب نظران
- \* برگزاری ۴ نشست علمی و فرهنگی
- \* برگزاری ۴ نشست بصیرت افزایی
- \* برگزاری مدرسه تابستانی با ۴ پنل تخصصی
- \* برگزاری تور بازدید دانش آموزی از پژوهشگاه
- \* برگزاری تور بازدید همکاران و دانشجویان از برج میلاد
- \* برگزاری مسابقات فرهنگی و ورزشی برای همکاران و دانشجویان
- \* آغاز طرح پایش سلامت همکاران هیأت علمی و غیر علمی
- \* توجه ویژه به مسائل رفاهی دانشجویان شامل: خوابگاه، تغذیه و برنامه های فرهنگی و تفریحی

**«مدیریت نوآوری و کاربردی سازی**

**پژوهش‌های علوم انسانی»**

## پیش گفتار

«مدیریت نوآوری و کاربردی سازی پژوهش های علوم انسانی» در ساختار جدید پژوهشگاه، ذیل معاونت «کاربردی سازی پژوهش های علوم انسانی و فرهنگی» تعریف شده است. در حال حاضر مدیریت این مجموعه را سرکار خانم دکتر الهام ابراهیمی به عهده دارند.

هدف این مدیریت قرار دادن علوم انسانی در کنار جامعه و صنعت به صورت ملموس و کمک به حل مشکلات جامعه عنوان شد. به عبارت دیگر، سعی بر آن دارد پژوهش هایی را که قابلیت کاربردی کردن دارند شناسایی کرده و به عنوان حلقه واسطی با دستگاه های اجرایی باشد. خط سیر پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی طی سال های اخیر که می تواند در راستای «کاربردی سازی طرح ها» برجسته شود، در شکل ۱ نشان داده شده است.



شکل ۱. مسیر حرکت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در راستای «کاربردی سازی طرح ها»

### ۱- معیارهای انتخاب پژوهشگر برگزیده در حوزه کاربردی سازی

مدیریت نوآوری و کاربردی سازی پژوهش‌های علوم انسانی به جهت تشویق و قدردانی از اعضای هیأت علمی پژوهشگاه که بیشترین فعالیت را در حوزه طرح‌های کاربردی و کارفرمایی داشته‌اند، در اقدامی نو در هفته پژوهش سه نفر از اعضا را به عنوان پژوهشگر برتر حوزه کاربردی سازی معرفی نمود. به منظور پیگیری این رویه که از سال ۱۳۹۸ آغاز شده، شاخص‌های به شرح جدول ۱ مبنای ارزیابی قرار گرفتند:

جدول ۱. معیارهای انتخاب پژوهشگر برگزیده

ردیف	معیار اصلی	میزان اهمیت	زیر معیار	امتیاز	سقف امتیاز
۱	دامنه فراگیری طرح	٪۱۰	سازمانی	۲	۵
			ملی	۳	
۲	مبلغ طرح	٪۱۵	هر ۱۰۰ میلیون ریال	۱	۷/۵
۳	خروجی‌های طرح	٪۲۰	کتاب	۴	۱۰
			نرم‌افزار	۲.۵	
			مقاله	۱.۵	
			گزارش علمی	۱	
			کارگاه	۰/۵	
			گزارش راهبردی	۰/۵	
۴	طرح‌یاب	۴٪	برای هر طرح	۱	۲
۶	تعداد پروپوزال پیشنهادی ارائه شده	۶٪	هر پروپوزال	۱	۳
۷	طرح‌های در حال اجرا	۲۰٪	هر طرح	۲	۱۰
۸	طرح‌های پایان یافته	۲۰٪	هر طرح	۲	۱۰
۹	اعتبار کارفرما	٪۵	سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی و موسسات خصوصی معتبر	۱	۲/۵
			سازمان‌ها و نهادهای علمی و پژوهشی وزارتین	۱/۵	
جمع کل		٪۱۰۰			۵۰

## ۲- فهرست تفاهم‌نامه‌های منعقد شده

تاکنون بیش از ۸۰ تفاهم‌نامه از سوی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با سازمان‌های و نهادهای کشور منعقد شده است. فهرست تفاهم‌نامه‌هایی که از اواخر سال ۱۳۹۷ تا کنون توسط مدیریت نوآوری و کاربردی‌سازی پژوهش‌های علوم انسانی منعقد شده است به شرح جدول ۲ است:

جدول ۲. فهرست تفاهم‌نامه‌های منعقد شده طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۸

ردیف	سازمان	ردیف	سازمان
۱	بنیاد سینمایی فارابی	۲	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران
۳	بنیاد ملی نخبگان	۴	مدرسه ملی سینمای ایران
۵	معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه	۶	مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه
۷	جامعه المصطفی‌العالمیه	۸	مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری
۹	دانشگاه باقرالعلوم (ع)	۱۰	مرکز نشر دانشگاهی
۱۱	دانشگاه علم و فرهنگ	۱۲	موزه ملی علوم و فناوری ج.ا.
۱۳	دانشگاه هنر	۱۴	موسسه پژوهشی میراث مکتوب
۱۵	پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات	۱۶	پژوهشگاه تربیت بدنی
۱۷	دانشگاه خوارزمی	۱۸	دانشگاه گیلان
۱۹	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	۲۰	مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور
۲۱	مدرسه ملی سینمای ایران	۲۲	پژوهشکده آمار
۲۳	پژوهشگاه علوم ورزشی	۲۴	دانشگاه پیام نور
۲۵	دانشگاه علوم پزشکی ایران	۲۶	دانشگاه فرهنگیان
۲۷	دانشگاه فردوسی مشهد	۲۸	دانشگاه فرهنگ و هنر
۲۹	دانشگاه آزاد اسلامی	۳۰	انجمن برنامه ریزی درسی
۳۱	بنیاد شهید و امور ایثارگران		

### ۳- اولویت‌های پژوهشی اعلام شده از سوی سازمان‌ها مختلف کشور

در سال ۱۳۹۸ اولویت‌های پژوهشی برخی از سازمان‌های فعال در امر پژوهش توسط مدیریت نوآوری و کاربردی‌سازی پژوهش‌های علوم انسانی احصا شده و به اعضای هیأت علمی پژوهشگاه اطلاع‌رسانی شده است. فهرست سازمان‌های دارای اولویت پژوهشی در جدول ۳ نشان داده شده است. شایان ذکر است اولویت‌های اعلام شده که در نیمه اول و دوم سال و یا به صورت ماهانه توسط این مدیریت به اعضای هیأت علمی پژوهشگاه اعلام گردیده، به صورت یکپارچه در پایان سال در یک کتابچه تدوین و در اختیار علاقمندان قرار می‌گیرد که در سال ۱۳۹۸ با توجه به اوضاع تعطیلات زودتر از موعد به علت شیوع ویروس کرونا این کتابچه منتشر نشد.

جدول ۳. اولویت‌های پژوهشی اعلام شده از سوی سازمان‌ها مختلف کشور طی سال ۱۳۹۸

ردیف	سازمان	ردیف	سازمان
۱	سازمان بنادر و دریانوردی	۲	مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
۳	بانک مسکن	۴	موسسه کار و تامین اجتماعی
۵	وزارت ورزش و جوانان	۶	پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری
۷	سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	۸	شهرداری مشهد
۹	مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی سازمان تأمین اجتماعی	۱۰	مرکز مطالعات راهبردی و آموزش وزارت کشور
۱۱	مرکز مطالعات سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	۱۲	مرکز مطالعات و همکاری علمی و بین‌المللی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۱۳	پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش	۱۴	پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات
۱۵	بانک ملی ایران	۱۶	وزارت نیرو
۱۷	صندوق ضمانت صادرات ایران	۱۸	معاونت پژوهشی مرکز اسناد انقلاب اسلامی
۱۹	شرکت سهامی برق منطقه ای سمنان	۲۰	پالایش گاز پارسیان
۲۱	بنیاد پژوهش‌های بنیادی روسیه (RFBR)	۲۲	مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه
۲۳	مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری	۲۴	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور



ردیف	سازمان	ردیف	سازمان
۲۵	شرکت پالایش گاز فرج	۲۶	شرکت گاز استان گلستان
۲۷	صندوق علمی مشترک راه ابریشم	۲۸	شرکت آب منطقه ای همدان
۲۹	سازمان حج و زیارت	۳۰	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
۳۱	معاونت توسعه، فناوری و مطالعات سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۲	مرکز مطالعات اجتماعی و جرم‌شناسی معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه
۳۳	مرکز تحقیق و توسعه سازمان سمت	۳۴	بانک دی
۳۵	جامعه المصطفی العالمیه	۳۶	بانک رفاه
۳۷	حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی	۳۸	پژوهشکده حج و زیارت
۳۹	شورای عالی انقلاب فرهنگی	۴۰	دانشگاه تربیت مدرس
۴۱	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی قم	۴۲	مرکز اسناد انقلاب اسلامی
۴۳	پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات وزارت ارشاد	۴۴	سازمان امور اجتماعی و فرهنگی وزارت کشور
۴۵	سازمان سینمایی کشور	۴۶	شرکت آب منطقه ای خراسان رضوی
۴۷	شورای فرهنگ عمومی کشور	۴۸	شرکت گاز استان البرز
۴۹	مرکز نشر دانشگاهی	۵۰	پژوهشگاه تربیت بدنی
۵۱	شرکت آب منطقه ای اصفهان		

همچنین اولویت‌های پژوهشی «سامانه اجرایی تقاضا و عرضه پژوهش و فناوری (ساتع)» به صورت مستمر مورد پایش قرار گرفته و اولویت‌های پژوهشی به‌روز شده به اطلاع اعضای هیأت علمی پژوهشگاه می‌رسد. این سامانه پیوندگاهی است میان درخواست‌کنندگان و عرضه‌کنندگان پژوهش کشور که افزایش بهره‌وری ملی را با شبکه‌سازی میان نیازها و پژوهش‌ها پی‌می‌گیرد و مشتمل بر حدود ۱۰۰۰ سازمان اعلام‌کننده اولویت پژوهشی است.

## فهرست طرح‌های پژوهشی کارفرمایی منجر به انعقاد قرارداد به تفکیک موضوعات / سازمان‌ها

- فهرست موضوعاتی که منجر به انعقاد قرارداد طی سال ۱۳۹۸ شده است به شرح زیر است:
  - مجموعه طرح‌های فرهنگی و سینمایی
  - مجموعه طرح‌های کاربردی در حوزه زبان و ادبیات فارسی
  - مجموعه طرح‌های اقتصادی
  - مجموعه طرح‌های کاربردی علوم انسانی در زمینه نفت و گاز و پتروشیمی
  - مجموعه طرح‌های کاربردی در حوزه ارتباطات و رسانه
  - ارائه خدمات تخصصی و مشاوره‌ای بالینی (کلینیکال) در سطح جامعه
  - ارائه خدمات مشاوره‌ای: خانواده، تحصیلی، گفتار و زبان، خلاقیت و مشاوره فلسفی به

### والدین

- فهرست برخی از سازمان‌هایی که با پژوهشگاه طی سال ۱۳۹۸ قرارداد کارفرمایی منعقد کرده‌اند به شرح زیر است:

- ✓ وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری
- ✓ معاونت علمی فناوری ستاد راهبردی علوم فناوری‌های شناختی
- ✓ معاونت توسعه روستایی معاون اول ریاست جمهوری
- ✓ معاون هماهنگی و نظارت معاون اول ریاست جمهوری
- ✓ صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
- ✓ سازمان برنامه و بودجه کشور
- ✓ پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری
- ✓ پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
- ✓ پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
- ✓ پژوهشگاه نیرو
- ✓ دانشگاه پیام نور
- ✓ سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی (سمت)
- ✓ سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران
- ✓ مرکز مطالعات راهبردی و آموزش وزارت کشور
- ✓ مرکز نشر دانشگاهی
- ✓ بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی

- ✓ معاونت فرهنگی، اجتماعی شهرداری تهران
- ✓ موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی
- ✓ موزه ملی علوم و فناوری جمهوری اسلامی ایران
- ✓ معاونت فرهنگی قوه قضائیه
- ✓ بنیاد سینمایی فارابی
- ✓ شرکت تعمیر و بهره‌برداری مپنا
- ✓ شرکت مشارکتی ایرانی آلمانی توف نُورد
- ✓ سازمان امور سینمایی، سمعی و بصری
- ✓ شرکت گاز استان البرز
- ✓ شرکت ستاره درخشان همراه کیش

#### ۴- فهرست طرح‌های پژوهشی کارفرمایی ۱۳۹۸

##### - فهرست طرح‌های پژوهشی کارفرمایی ۱۳۹۸- پایان یافته و یا در مرحله اجرا

فهرست طرح‌های پایان یافته و یا در مرحله اجرایی سال ۱۳۹۸ توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به شرح جدول ۴ است. شایان ذکر است «آئین نامه کاربردی سازی پژوهش‌های علوم انسانی» در تاریخ ۱۰/۱۰/۹۷ به تصویب هیأت امنای پژوهشگاه رسیده و مطابق با آن، قرارداد طرح‌های اعضای هیأت علمی به شیوه‌ای منعقد شده که مجری، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ذکر شده است. مشخصات این طرح‌های کارفرمایی به تفکیک پژوهشکده نشان داده شده است.

جدول ۴. طرح‌های کارفرمایی پایان یافته و در حال اجرای سال ۱۳۹۸

ردیف	پژوهشکده	عنوان طرح	کارفرما
۱	اقتصاد و مدیریت	کانون ارزیابی شایستگی‌های مدیران میانی	سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران
۲		ارزیابی و توسعه شایستگی‌های مدیران	موسسه فرهنگی آموزشی دانش
۳		برنامه‌ریزی راهبردی شرکت ستاره درخشان همراه کیش	شرکت ستاره درخشان همراه کیش
۴		بررسی عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری و تولید فیلم	سازمان سینمایی کشور
۵		بررسی رابطه میان عدالت سازمان ادراک شده و میزان استرس کارکنان شرکت گاز استان البرز	شرکت گاز استان البرز
۶	زبان‌شناسی	تدوین برنامه جامع راهبردی زبانی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۷		تحلیل روایت‌های داستانی بیماران زبان پریشی	معاون علمی فناوری ستاد راهبردی
۸		بازنمود حس آمیزی در زبان فارسی: رویکرد شناختی و پیکره‌ای	علوم فناوری‌های شناختی
۹		طراحی و پیاده‌سازی نرم افزار ارزیابی بر خط مهارت درک مطلب خواندن فارسی آلمان با قابلیت تعامل دوسویه میان کاربر و نرم افزار	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
۱۰	اخلاق و تربیت	بررسی تاثیر تقویت تفکر مراقبتی در مدیران و کارکنان بر میزان تاب‌آوری در دوران تحریم اقتصادی	شرکت تعمیر و بهره‌برداری مپنا
۱۱	نظریه پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل	تاریخ فکری سینمای ایران	بنیاد سینمایی فارابی
۱۲	مرکز اسناد	تدوین دستنامه دیجیتال سازی و سازماندهی اولیه	موسسه فرهنگی هنری اندیشه

ردیف	پژوهشکده	عنوان طرح	کارفرما
	فرهنگی آسیا	منابع اطلاعاتی	فرزانگان خلاق
۱۳		ظرفیت‌های نمایشی و داستانی در مقتل‌های واقعه کربلا	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
۱۴		ترسیم وضعیت استارت‌آپ‌های صنایع خلاق فرهنگی در حوزه مطبوعات و ارائه سناریوهای توسعه	پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
۱۵	مطالعات فرهنگی و ارتباطات	تبیین مفهومی و نظری شهروندی علمی و ظرفیت‌های آن	موزه ملی علوم و فناوری
۱۶	علوم تاریخی	تاریخ اجتماعی تأمین اجتماعی در ایران	مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی
۱۷	مطالعات اجتماعی	اقتباس ادبی در سینما (گزینش و خلاصه رمان‌های عربی برای تهیه فیلمنامه‌های فارسی)	بنیاد سینمایی فارابی
۱۸		ارتقاء عملکرد مدیریت وزارت کشور در حوزه امنیت داخلی	مرکز مطالعات راهبردی و آموزش وزارت کشور
۱۹	علوم قرآنی	تاریخ فرهنگی بقیع در نخستین سده‌های اسلامی	بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی
۲۰		فعالیت در گفتمان بین‌المللی علوم انسانی: بررسی ضرورت‌ها و ظرفیت‌ها	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
۲۱	دانشنامه نگاری	دانشنامه جامعه‌شناسی	معاونت فرهنگی، اجتماعی شهرداری تهران و پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
۲۲		دانشنامه آموزش محیط زیست	دانشگاه پیام نور پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
۲۳		دانشنامه حقوق انرژی و مبانی فقهی آن	پژوهشگاه نیرو
۲۴		دانشنامه آینده پژوهی و پیرایش نخست	
۲۵	زبان و ادبیات	نقد بوم گرایانه رمان‌های دفاع مقدس (با تکیه بر دشتبان، ارمیا، سوران سرد، زمین سوخته، سایه ملخ و پرسه در خاک غریبه)	سازمان سمت
۲۶		تصحیح آثار الفتی ساوجی	موسسه آموزش عالی دانشستان

### ۵- فهرست طرح‌های پژوهشی کارفرمایی ۱۳۹۸- در مرحله پیگیری

مکاتبات مربوط به انعقاد این طرح‌های پژوهشی در سال ۱۳۹۸ شروع شده و در مرحل پیگیری می‌باشند. فهرست این طرح‌ها در جدول ۵ نشان داده شده است.

جدول ۵. طرح‌های کارفرمایی در مرحله پیگیری سال ۱۳۹۸

ردیف	پژوهشکده	عنوان طرح	کارفرما
۱	مطالعات فرهنگی و ارتباطات	تحلیل عوامل موثر بر مداخلات فرهنگی و بسترسازی مناسب استقرار طرح پزشکی خانواده و نظام ارجاع در شهرداری	شرکت شهرسالم شهرداری تهران
۲		بررسی نمونه‌های موفق آگهی‌های اجتماعی حفاظت از محیط زیست به منظور ارائه سیاست‌های محتوایی برای تولید آگهی‌های اجتماعی	صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
۳		تدوین معیارهای موزه‌های علوم و فناوری بر اساس مفهوم شهروندی علمی به عنوان راهبرد ارتباطی	دانشگاه تربیت مدرس
۴		بررسی تطبیقی نحوه پوشش خبری وقایع مرتبط با شرکت گاز استان البرز در مطبوعات و خبرگزاری‌ها	شرکت گاز استان البرز
۵		تدوین الگوی رسانه‌ای به منظور جامعه پذیری شهروندان نسبت به مسائل مربوط به بحران آب	شرکت آب منطقه‌ای اصفهان
۶	اقتصاد و مدیریت	طراحی شبکه نوآوری برای شرکت‌های دانش‌بنیان	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
۷		طراحی الگوی فرهنگ مطلوب سازمان و سنجش آن	شرکت برق منطقه‌ای زنجان
۸		بررسی تجارب و روندهای کارآفرینی اجتماعی در جهان	موسسه کار تأمین اجتماعی
۹		بررسی و تحلیل تقاضا در بازار سینمای ایران	سازمان سینمایی کشور
۱۰		بررسی و تحلیل فضای کسب و کار در صنعت سینمای ایران	

ردیف	پژوهشکده	عنوان طرح	کارفرما
۱۱		آسیب شناسی رشد	مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری
۱۲		تحلیل تطبیقی قواعد سیاست پولی	
۱۳		بررسی و تحلیل منابع عمومی دولت	
۱۴		پیش‌بینی مصرف گاز طبیعی در استان البرز	شرکت گاز استان البرز
۱۵		کارایی سیستم مالیاتی در ایران و ارائه توصیه‌های سیاستی	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
۱۶		بررسی آسیب شناسی برنامه‌های توسعه	مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری
۱۷		سیستم‌های مقرراتی مالی، توسعه مالی و عملکرد اقتصاد کلان در سراسر جهان	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
۱۸		تامین مالی پژوهش و فناوری	مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری
۱۹	زبان و ادبیات	اخلاق و معنویت در حج و زیارت (از منظر شعر و ادب عرفانی سده های ۵ تا ۹)	پژوهشکده حج و زیارت
۲۰		بررسی تطبیقی نشانه‌شناسی متون ادبی در ایران و مغرب عربی	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
۲۱	اندیشه سیاسی، انقلاب و تمدن اسلامی	مکتب امنیتی علوی براساس سیره قولی و فعلی امام علی(ع)	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
۲۲	زبان‌شناسی	طراحی بسته آموزش آگاهی واج شناختی و سنجش خودکار تاثیر استفاده از آن بر کودکان پیش دبستانی	دانشگاه تربیت مدرس
۲۳		روش‌های مناسب آموزش زبان فارسی به دانش‌آموزان دوزبانۀ ایرانی	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور

ردیف	پژوهشکده	عنوان طرح	کارفرما
۲۴	مطالعات قرآنی	سبک زندگی در آموزه های قرآنی؛ مبانی هستی‌شناختی و اخلاقی	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
۲۵	علوم تاریخی	تاریخ شفاهی بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران	سازمان بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران
۲۶		تاریخ فرهنگی زیارت در ایران عصر ناصرالدین شاه	پژوهشکده حج و زیارت
۲۷	مطالعات اجتماعی	مطالعه انسان‌شناختی رابطه فضاهای آیینی زیارتی در شکل‌گیری فرهنگ مدارا	پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری
۲۸		بررسی سطح سواد رسانه ای کارکنان شرکت گاز استان البرز در مواجهه با تکنولوژی های نوین ارتباطی و اطلاعاتی	شرکت گاز استان البرز
۲۹		مدلسازی ریاضی آبخوان‌های شمالی و جنوبی درگز باتوجه به داده‌ها و اطلاعات موجود	آب منطقه‌ای خراسان رضوی
۳۰	دانشنامه‌نگاری	قاعده‌های فیلون-کلنشا-کورتیس توسعه‌یافته تطبیقی	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
۳۱	اخلاق و تربیت	بررسی ارتباط میان سرسختی روان‌شناختی و تاب‌آوری شخصی با میزان رضایتمندی و انگیزه پیشرفت شغلی کارکنان شرکت ملی گاز ایران	شرکت گاز استان البرز
۳۲	مطالعات تطبیقی حقوق	تحلیل میزان اثر بخشی جرائم و مجازات اخلاقی کنندگان در تاسیسات گاز کشور	شرکت گاز استان البرز
۳۳	حکمت معاصر	تدوین الگوی معنویت سازمانی با رویکرد اسلامی	معاونت فرهنگی قوه قضائیه
۳۴	پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	طرح عملیاتی‌سازی اشتغال‌زایی نمونه موردی: سوزن‌دوزی در روستاهای چابهار	معاونت توسعه روستایی معاون اول ریاست جمهوری و معاونت هماهنگی و نظارت معاون اول ریاست جمهوری



## ۶- طرح‌های کلان پژوهشگاه

طرح‌هایی که در ادامه به آنها اشاره شده به صورت مجموعه طرح‌های کلان با برخی نهادها و سازمان‌ها منعقد شده و یا در مرحله پیگیری است.

- طرح عملیاتی سازی اشتغال‌زایی نمونه موردی: سوزن‌دوزی در روستاهای چابهار
- با همکاری معاونت توسعه روستایی معاون اول ریاست جمهوری و معاون هماهنگی و نظارت معاون اول ریاست جمهوری



– طرح تدوین برنامه جامع راهبردی زبانی – ۱۳۹۸

- برگزاری همایش سراسری برنامه‌ریزی زبان در ایران
- رونمایی از پایگاه داده‌های زبان فارسی
- افتتاح آزمایشگاه زبانشناسی
- راه‌اندازی قطب علمی زبانشناسی پیکره‌ای



– اخذ مجوز کانون‌های ارزیابی و توسعه شایستگی‌های مدیران – ۱۳۹۸

- مکاتبه با بیش از ۱۵۰ سازمان دولتی و شرکت خصوصی
- اجرای فرایند کانون در سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، موسسه فرهنگی آموزشی دانش



## مکاتبات جهت برگزاری کانون‌های ارزیابی و توسعه مدیران

فهرست مکاتبات انجام شده با سازمان‌های دولتی و خصوصی برای برگزاری کانون‌های ارزیابی و توسعه به شرح جدول ۶ است. این مکاتبات پس از اخذ مجوز برگزاری کانون‌های ارزیابی و توسعه در تاریخ ۹۸/۰۴/۱۰ از سوی سازمان اداری و استخدامی کشور انجام شده و تاکنون حدود بیست مورد از سازمان‌ها با پژوهشگاه تماس حاصل کرده و یا قرارداد منعقد کرده‌اند.

جدول ۶. مکاتبات جهت برگزاری کانون‌های ارزیابی و توسعه مدیران

ردیف	سازمان	ردیف	سازمان
۱	سازمان نقشه برداری کشور	۲	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۳	اداره کل حفاظت محیط زیست استان تهران	۴	سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی ایران
۵	مرکز آمار ایران	۶	سازمان امور مالیاتی کشور
۷	سازمان بهزیستی ایران	۸	سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی
۹	بانک صنعت و معدن	۱۰	سازمان حسابرسی
۱۱	بانک رفاه	۱۲	گمرک ج.ا. ایران
۱۳	بانک ملت	۱۴	سازمان بورس اوراق بهادار
۱۵	بانک اقتصاد نوین	۱۶	وزارت آموزش و پرورش
۱۷	بانک ملی	۱۸	سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی
۱۹	بانک مهر اقتصاد	۲۰	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
۲۱	بانک کار آفرین	۲۲	سازمان نوسازی و تجهیز مدارس
۲۳	بانک پارسیان	۲۴	سازمان آموزش و پرورش استثنایی
۲۵	بانک سپه	۲۶	وزارت راه و شهرسازی
۲۷	بانک شهر	۲۸	سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران
۲۹	بانک دی	۳۰	مرکز تحقیقات راه مسکن شهرسازی
۳۱	بانک صادرات	۳۲	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

ردیف	سازمان	ردیف	سازمان
۳۳	بانک مسکن	۳۴	شرکت بازآفرینی شهری ایران
۳۵	بانک گردشگری	۳۶	سازمان مجری ساختمانها وتاسیسات دولتی
۳۷	بانک تجارت	۳۸	سازمان ملی زمین و مسکن
۳۹	بانک ایران زمین	۴۰	سازمان هواپیمایی کشوری
۴۱	بانک قوامین	۴۲	شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران
۴۳	بانک انصار	۴۴	سازمان بنادر و دریانوردی
۴۵	بانک سرمایه	۴۶	سازمان هواشناسی کشور
۴۷	بانک پاسارگاد	۴۸	شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور
۴۹	بانک حکمت ایرانیان	۵۰	شرکت مهندسین مشاور مترا خصوصی
۵۱	پست بانک ایران	۵۲	آزمایشگاه های فنی ومکانیک خاک
۵۳	بانک توسعه تعاون	۵۴	شرکت فروده گاه ها و ناوبری هوایی ایران
۵۵	بانک سینا	۵۶	سازمان راهداری و حمل ونقل جاده ای(شرکت حمل و نقل پایانه ها)
۵۷	بانک سامان	۵۸	سازمان ملی زمین و مسکن
۵۹	بانک توسعه صادرات	۶۰	سازمان هواپیمایی کشوری
۶۱	بیمه پارسیان	۶۲	شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران
۶۳	بیمه پاسارگاد	۶۴	سازمان بنادر و دریانوردی
۶۵	بیمه ملت	۶۶	سازمان هواشناسی کشور
۶۷	بیمه نوین	۶۸	اداره کل بیمه سلامت استان تهران
۶۹	شرکت مهندسین مشاور مترا خصوصی	۷۰	صندوق بازنشستگی کشوری
۷۱	آزمایشگاه های فنی ومکانیک خاک	۷۲	سازمان تامین اجتماعی
۷۳	شرکت فروده گاه ها و ناوبری هوایی ایران	۷۴	سازمان ثبت احوال
۷۵	سازمان صنعت، معدن و تجارت	۷۶	صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان

ردیف	سازمان	ردیف	سازمان
	استان تهران		و عشایر
۷۷	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران	۷۸	سازمان بهزیستی
۷۹	شرکت دخانیات ایران	۸۰	اداره کل بیمه سلامت استان تهران
۸۱	سازمان ملی استاندارد ایران	۸۲	صندوق بازنشستگی کشوری
۸۳	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۸۴	سازمان تامین اجتماعی
۸۵	صندوق ضمانت صادرات ایران	۸۶	سازمان ثبت احوال
۸۷	مرکز ملی فرش ایران	۸۸	صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر
۸۹	شرکت نمایشگاه‌های بین‌المللی	۹۰	شرکت مهندسی آب و فاضلاب
۹۱	مرکز آموزش بازرگانی	۹۲	شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ
۹۳	سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان	۹۴	وزارت علوم تحقیقات و فناوری
۹۵	موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی	۹۶	وزارت جهاد کشاورزی
۹۷	سازمان توسعه تجارت ایران	۹۸	سازمان شیلات ایران
۹۹	سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران	۱۰۰	شرکت سهامی پشتیبانی دام کشور
۱۰۱	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران	۱۰۲	سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
۱۰۳	شرکت ملی صنایع مس ایران	۱۰۴	موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی
۱۰۵	شرکت آلومینیوم ایران (ایرالکو)	۱۰۶	شرکت صنایع شیر ایران
۱۰۷	صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه	۱۰۸	سازمان امور اراضی کشور

ردیف	سازمان	ردیف	سازمان
			صنایع الکترونیک
۱۰۹	سازمان نظام مهندسی معدن ایران	۱۱۰	شرکت مادر تخصصی خدمات کشاورزی
۱۱۱	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران	۱۱۲	سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
۱۱۳	شرکت فولاد مبارکه اصفهان	۱۱۴	صندوق بیمه کشاورزی
۱۱۵	گروه صنعتی ایران خودرو	۱۱۶	سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس
۱۱۷	شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران	۱۱۸	شرکت منطقه ویژه اقتصادی لاوان
۱۱۹	شرکت بازرسی مهندسی و صنعتی ایران	۱۲۰	شرکت بهره برداری نفت و گاز کارون
۱۲۱	شرکت ره آوران فنون پتروشیمی	۱۲۲	شرکت بهره برداری نفت و گاز مارون
۱۲۳	شرکت سرمایه گذاری غدیر	۱۲۴	شرکت بهره برداری نفت و گاز آغاچاری
۱۲۵	گروه گسترش نفت و گاز پارسیان	۱۲۶	شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران
۱۲۷	شرکت سرمایه گذاری گروه توسعه ملی	۱۲۸	شرکت نفت مناطق مرکزی ایران
۱۲۹	شرکت سهامی پتروشیمی بندر امام	۱۳۰	شرکت مهندسی و توسعه نفت
۱۳۱	شرکت مهندسی و مشاوره سازه گستر سایپا	۱۳۲	شرکت نفت فلات قاره ایران
۱۳۳	شرکت داروپخش	۱۳۴	شرکت ملی حفاری ایران
۱۳۵	شرکت توزیع داروپخش	۱۳۶	شرکت نفت و گاز اروندان
۱۳۷	شرکت آسان پرداخت پرشین	۱۳۸	شرکت نفت خزر
۱۳۹	موسسه اعتباری ملل	۱۴۰	شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور
۱۴۱	شرکت سرمایه گذاری خوارزمی	۱۴۲	شرکت سیمان فارس و خوزستان
۱۴۳	شرکت نفت بهران	۱۴۴	شرکت جی پورنر پارس
۱۴۵	شرکت پالایش نفت اصفهان	۱۴۶	شرکت مادر تخصصی توسعه معادن و صنایع

ردیف	سازمان	ردیف	سازمان
	معدنی خاورمیانه		
۱۴۷	شرکت گروه فن آوران هوشمند بهسازان فردا	۱۴۸	فروشگاه های زنجیره ای افق کوروش
۱۴۹	شرکت ایرانیان اطلس	۱۵۰	شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپرک
۱۵۱	شرکت بیمه معلم	۱۵۲	شرکت فراب
۱۵۳	شرکت بیمه کارآفرین	۱۵۴	شرکت فولاد هرمزگان جنوب
۱۵۵	شرکت پرداخت الکترونیک سامان کیش	۱۵۶	شرکت سرمایه گذاری توکا فولاد
۱۵۷	شرکت داروسازی دکتر عبیدی	۱۵۸	سازمان اتکا
۱۵۹	شرکت تامین سرمایه لتوس پارسین	۱۶۰	شرکت گروه مدیریت سرمایه گذاری امید
۱۶۱	شرکت بیمه ما	۱۶۲	شرکت پلیمر آریا ساسول



## ۷- تألیف دانشنامه - ۱۳۹۸

- دانشنامه جامعه‌شناسی
- دانشنامه آموزش محیط زیست
- دانشنامه حقوق انرژی و مبانی فقهی آن
- دانشنامه آینده پژوهی ویرایش نخست

## ۸- هفته پژوهش

### - برگزاری پنل تخصصی پژوهش، ترویج و افق‌های پیشرفت

از پنل‌هایی که در مراسم هفته پژوهش پژوهشگاه برگزار شد، پنل تخصصی مدیریت نوآوری و کاربردی‌سازی پژوهش‌های علوم انسانی با عنوان «پژوهش، ترویج و افق‌های پیشرفت» بود که به همت معاونت کاربردی‌سازی علوم انسانی و فرهنگی و مدیریت نوآوری و کاربردی‌سازی پژوهش‌های علوم انسانی روز یکشنبه ۲۴ آذرماه سال ۱۳۹۸ در سالن اندیشه برگزار شد. در این نشست سرکار خانم دکتر الهام ابراهیمی مدیر مدیریت نوآوری و کاربردی‌سازی پژوهش‌های علوم انسانی به عنوان مدیر پنل و جناب آقای دکتر حمیدرضا پیرمراد، جناب آقای دکتر بابک امینی از پژوهشگاه نیرو سخنرانان برنامه بودند.





### - شرکت در نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری و فن بازار

در آبان ماه سال ۱۳۹۸ حدود یک ماه قبل از آغاز هفته پژوهش، ستاد هفته پژوهش متشکل از معاون پژوهشی و مدیر امور پژوهشی، برخی مدیران ستادی و گروهی از اعضای هیأت علمی پژوهشگاه و همچنین مدیریت نوآوری و کاربردی سازی پژوهش‌های علوم انسانی تشکیل شد و مأموریت برگزاری نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری و فن بازار وزارت علوم تحقیقات و فناوری به عهده این مدیریت گذاشته شد و مصوب شد برای نخستین بار «آرمان پژوهشگاه بدون دیوار» عملی شود. بدین منظور، جهت تعامل مستقیم با جامعه، مقرر شد در نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری و فن بازار وزارت علوم تحقیقات و فناوری سه کارگاه با رویکرد کلینیکال با عناوین ذیل برگزار شد.

#### ۱- «شیوه‌های مدیریت مصرف رسانه در خانواده»

#### ۲- «تیپ شناسی شخصیت و عملکرد شغلی»

#### ۳- «جایگاه فن آوری در زندگی معاصر»

در ادامه گزیده ای از اقدامات انجام گرفته در این نمایشگاه، به شرح زیر آمده است:

### - تجلیل از دکتر تقی پورنامداریان

در اولین روز نمایشگاه سه شنبه ۱۳۹۸/۰۹/۲۶ مراسم افتتاحیه بیستمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری و فن بازار و تجلیل از دکتر تقی پورنامداریان افتتاحیه بیستمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری و فن بازار با حضور دکتر منصور غلامی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و دکتر سورنا ستاری معاون علمی و فناوری رییس جمهور در سالن ملل برگزار شد. دکتر تقی پورنامداریان از پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی یکی از برگزیدگان کشوری این دوره بودند.



### - بازدید هیأت رئیسه پژوهشگاه از غرفه نمایشگاه

بازدید هیأت رئیسه پژوهشگاه از غرفه پس از مراسم افتتاحیه، جناب آقای دکتر قبادی و هیأت همراه جناب آقای دکتر قنبرلو، جناب آقای دکتر ملایی توانی، سرکار خانم دکتر پارساپور، جناب آقای دکتر علویپور، سرکار خانم دکتر توحیدلو، سرکار خانم دکتر احدی، جناب آقای نیکبخت شیبانی و جمعی از همکاران، در غرفه پژوهشگاه واقع در سالن ۲۷ غرفه شماره ۳۰ حضور یافتند.



### - بازدید معاون پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر برومند از برگزاری کارگاه‌های کلینیکال جدید پژوهشگاه که در محل نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری و فن بازار برگزار شد، استقبال و بر ضرورت تداوم و ترویج فعالیت‌هایی از این دست تاکید کرد. در بازدیدی که جناب آقای دکتر برومند از غرفه پژوهشگاه داشتند، گزارش تفصیلی از ارتباط پژوهشگاه با جامعه و صنعت در قالب طرح‌های پژوهشی کاربردی و کارفرمایی و کارگاه‌های کلینیکال در هفته پژوهش، به ایشان ارائه شد.



- برگزاری کارگاه با رویکرد کلینیکال در نمایشگاه

«شیوه‌های مدیریت مصرف رسانه در خانواده»



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار می‌کند:

**کارگاه آموزشی**

نیزبین نژادشاه، استاد و هیئت پژوهش، فناوری و فن بازار

**شیوه‌های مدیریت مصرف رسانه در خانواده**

کارکردهای رسانه  
نقش و اهمیت رسانه  
والدگری رسانه

**دکتر بهاره نصیری**  
عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

**دکتر آمنه بختیاری**  
کارشناس پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

آموزش علمی و نظری همراه با تمرین عملی و کارگاهی

سه‌شنبه ۲۶ آذر ۱۳۹۸ - ساعت ۱۳ تا ۱۵  
آموزش علمی و نظری همراه با تمرین عملی و کارگاهی  
بازانه گنجینه معتبر و مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دارای ارزش علمی و اداری و قابل ترجمه  
برای اطلاعات بیشتر و ثبت نام: [tam.ihes.ac.ir](http://tam.ihes.ac.ir)  
[sapp.ir/tamihes](http://sapp.ir/tamihes)

محل برگزاری: سالن‌های بین‌المللی تهران  
سالن ۵ - طبقه ۹

مرکز آموزش های آزاد تخصصی علوم انسانی



«تیب شناسی شخصیت و عملکرد شغلی»



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار می‌کند:

**کارگاه آموزشی**

دکتر سید مهدی شاد و سائوردانی پژوهش، فناوری و فن بیان

**تیب شناسی شخصیت و عملکرد شغلی**

معرفی تیپ‌های شخصیتی پراساسی الگوی ۵ عاملی  
روش‌های سنجش ویژگی‌های شخصیتی  
کاربرد تیپ‌شناسی شخصیتی  
رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و عملکرد شغلی

**دکتر اسماعیل ناصری**  
(عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی)

آموزش علمی و نظری همراه با تمرین عملی و کارگاهی

چهارشنبه ۲۷ آذر ۱۳۹۸ ساعت: ۱۰ تا ۱۲

آموزش علمی و نظری همراه با تمرین عملی و کارگاهی  
با ارائه گواهینامه معتبر و مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دارای ارزش علمی و اداری و قابل ترجمه  
برای اطلاعات بیشتر و ثبت نام: [tam.ihs.ac.ir](http://tam.ihs.ac.ir)  
[sapp@tamihcs](mailto:sapp@tamihcs)

محل برگزاری: نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران  
سالن ۵، طبقه ۱-

مرکز آموزش‌های آزاد تخصصی علوم انسانی



## «جایگاه فن آوری در زندگی معاصر»



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار می‌کند:

**کارگاه آموزشی**

بیستین سالگرد راهپیمایی پژوهش، فناوری و فن بازار

**جایگاه فناوری در زندگی معاصر**

**بر پایه نظریه‌های انتقادی در علوم انسانی**

نسبت نظریه‌های انتقادی و علوم انسانی  
علوم انسانی به مثابه یک تکنیک  
عقلانیت ارتباطی و عقلانیت صنعتی

**دکتر عبدالمجید مبلقی**

عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
آموزش علمی و نظری همراه با تمرین عملی و کارگاهی

پنجشنبه ۲۸ آذر ۱۳۹۸ ساعت: ۱۳ تا ۱۵  
آموزش علمی و نظری همراه با تمرین عملی و کارگاهی  
با ارائه کلیات مبانی معاصر و مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دارای ارزش علمی و اداری و قابل ترجمه  
برای اطلاعات بیشتر و ثبت نام: [tam.ihsc.ac.ir](http://tam.ihsc.ac.ir)  
[sapp.ir/camibeh](http://sapp.ir/camibeh)

محل برگزاری: نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران  
سالن ۵، طبقه ۱-۶

مرکز آموزش‌های آزاد تخصصی علوم انسانی



**«مدیریت ترویج دستاوردهای**

**پژوهش‌های علوم انسانی»**

**«مرکز آموزش‌های آزاد تخصصی علوم انسانی»**

## پیش‌گفتار

مرکز آموزش‌های آزاد تخصصی علوم انسانی ترویج پژوهش و در چارچوب اهداف و راهبردهای نقشه جامع علمی کشور مبنی بر تعمیق و گسترش آموزش‌های عمومی و تخصصی و برای تحقق نظام ملی نوآوری و برنامه‌ها و سیاست‌های راهبردی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در راستای پاسخگویی به تقاضای جامعه بویژه علاقمندان کسب دانش در حوزه علوم انسانی و مرتفع‌سازی نیازهای آموزشی و پژوهشی دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۳۹۳ تأسیس شد. هدف این مرکز ارائه خدمات علمی در قالب دوره‌های آموزشی آزاد کوتاه مدت ضمن پر کردن خلاء موجود، پاسخی به نیازهای جدید اجتماعی است. آموزش عالی آزاد، آموزشی غیررسمی و تقاضامحور است که در قالب دوره‌های تخصصی و کاربردی کوتاه-مدت و میان‌مدت برای متقاضیان طراحی و اجرا می‌شود. به دانش‌آموختگان این دوره‌ها فقط گواهی‌گذراندن دوره اعطا می‌شود. این دوره‌ها در چهارچوب آیین‌نامه آموزش‌های آزاد مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برگزار می‌شود

دوره‌های آموزش آزاد تخصصی علوم انسانی به منظور تامین اهداف و مأموریت‌های زیر برگزار می‌شود:

- ترویجی‌سازی دستاوردهای پژوهشی
- زمینه‌سازی برای کاربست نتایج پژوهش
- کاربردی‌کردن علوم انسانی و بومی‌سازی آن
- ایجاد فرصت برای انتقال دانش
- استفاده از ظرفیت‌های مردمی برای اعتلای دانش و تخصص
- توسعه آموزش‌های تخصصی معطوف به کاربرد و اشتغال
- آموزش مداوم و همگانی‌کردن آموزش‌های آزاد تخصصی
- افزایش دسترسی به آموزش عالی و کاهش تقاضای اجتماعی برای ورود به دانشگاه
- تقویت ارتباط با صنعت و جامعه
- توانمندسازی نیروی انسانی متخصص مورد نیاز کشور و ارتقای دانش و مهارت آنها
- پاسخ به تقاضا و رفع نیاز جامعه
- توسعه خدمات علمی و آموزشی پژوهشگاه



### موضوع فعالیت مرکز عبارت است از:

- برگزاری دوره‌های آموزشی آزاد تخصصی در حوزه علوم انسانی در گستره عمومی و اختصاصی
- ارائه خدمات آموزشی به نهادها و دستگاه‌های اجرایی دولتی، عمومی و خصوصی
- همکاری و مشارکت در زمینه تهیه و اجرای طرح‌های آموزشی مشترک.
- این مرکز می‌تواند در تهران و سایر نقاط کشور و به شکل حضوری و الکترونیکی فعالیت کند.

بنا به راهبرد جدید پژوهشگاه، این مرکز در قالب مدیریت ترویج دستاوردهای پژوهش‌های علوم انسانی به فعالیت می‌پردازد. ترویج دستاوردهای پژوهش‌های علوم انسانی برای آموزش، همگانی کردن و کاربردی کردن آن از اهداف و وظایف پژوهشگاه است که در اساسنامه این مؤسسه مورد توجه و تاکید قرار گرفته است.

هم چنین برنامه راهبردی پژوهشگاه توسعه ارتباط با جامعه و تاثیرگذاری بر سیاست‌ها و برنامه‌های کلان ملی را مدنظر قرار داده و سیاست‌های اجرایی آن نیز متنوع‌سازی شیوه‌های ترویج دستاوردهای علمی پژوهشگاه را تکلیف کرده است.

این مدیریت در حال ورود به فضای آموزش‌های الکترونیکی برای توسعه و گسترش ترویجی‌سازی است.

## گزارش دوره‌های برگزار شده در سال ۱۳۹۸

آنگونه که در جدول شماره ۷ نشان داده شده است، در سال ۱۳۹۸ در مجموع ۸۸ دوره توسط مرکز آموزش های آزاد تخصصی علوم انسانی برگزار شد که در مقایسه با سال پیش از آن از نظر تعداد دوره برگزار شده کاهش ۳۲.۸ درصدی داشته است. تعداد ۱۰۸ مدرس برای برگزاری دوره های آموزشی با این مرکز همکاری داشتند که نسبت به سال مشابه از نظر تعداد کاهش ۳۲.۹ درصد را نشان می دهد. این مرکز تعداد ۱۰۷۸ نفر دانش پذیر و علاقمند را برای افزایش دانش و کسب مهارت تحت آموزش قرار داده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۴۲.۵ درصد کمتر است. دوره های آموزشی مذکور در ۳۹۵ جلسه و به مدت ۸۱۲ ساعت برگزار شده است که در مقایسه با سال پیش از آن از نظر تعداد جلسه و تعداد ساعت برگزاری به ترتیب کاهش ۲۴ و ۳۰.۸ درصدی داشته است. هر دوره آموزشی به طور میانگین در ۹.۲ ساعت تشکیل شده است که در مقایسه با سال پیش از آن از نظر تعداد ساعت برگزار شده افزایش ۳ درصدی را نشان می دهد.

**ساعت تدریس اساتید:** هر استاد به طور میانگین ۷.۵ ساعت در دوره آموزشی تدریس داشته که در مقایسه با سال پیش از آن از نظر تعداد ساعت تدریس افزایش ۳.۲ درصدی داشته است. در هر دوره آموزشی به طور میانگین ۱۲.۳ دانش پذیر شرکت داشته است که در مقایسه با سال پیش از آن از نظر تعداد شرکت کننده کاهش ۱۴.۴ درصدی را نشان می دهد. هر دوره آموزشی به طور میانگین با تدریس و همکاری ۱.۲ استاد برگزار شده است که در مقایسه با سال پیش از آن از نظر میانگین تعداد اساتید هر دوره تغییراتی نداشته است. در برگزاری دوره های آموزشی هر استاد به طور میانگین ۱۰ دانش پذیر تحت آموزش قرار داده است که در مقایسه با سال پیش از آن از نظر میانگین نسبت تعداد دانش پذیر به استاد کاهش ۱۴.۲ درصدی داشته است.

از نظر درآمدها و هزینه ها نیز، درآمد حاصل از برگزاری دوره ها مبلغ ۱,۸۶۹,۸۵۰,۰۰۰ ریال بوده است که در مقایسه با سال پیش از آن از نظر درآمد حاصل کاهش ۱۳.۸ درصدی داشته است. هزینه برگزاری دوره ها مبلغ ۶۰۹,۵۶۳,۵۷۵ ریال بوده است که در مقایسه با سال پیش از آن از نظر هزینه برگزاری دوره کاهش ۴۰.۳ درصدی داشته است. با توجه به کسر هزینه ها از درآمد برگزاری دوره مبلغ ۱,۲۶۰,۲۸۶,۴۲۵ ریال مانده حاصل از برگزاری دوره ها بوده است که در مقایسه با سال پیش از آن از نظر مانده حاصل از برگزاری دوره ها، افزایش ۹.۸ درصدی داشته است.

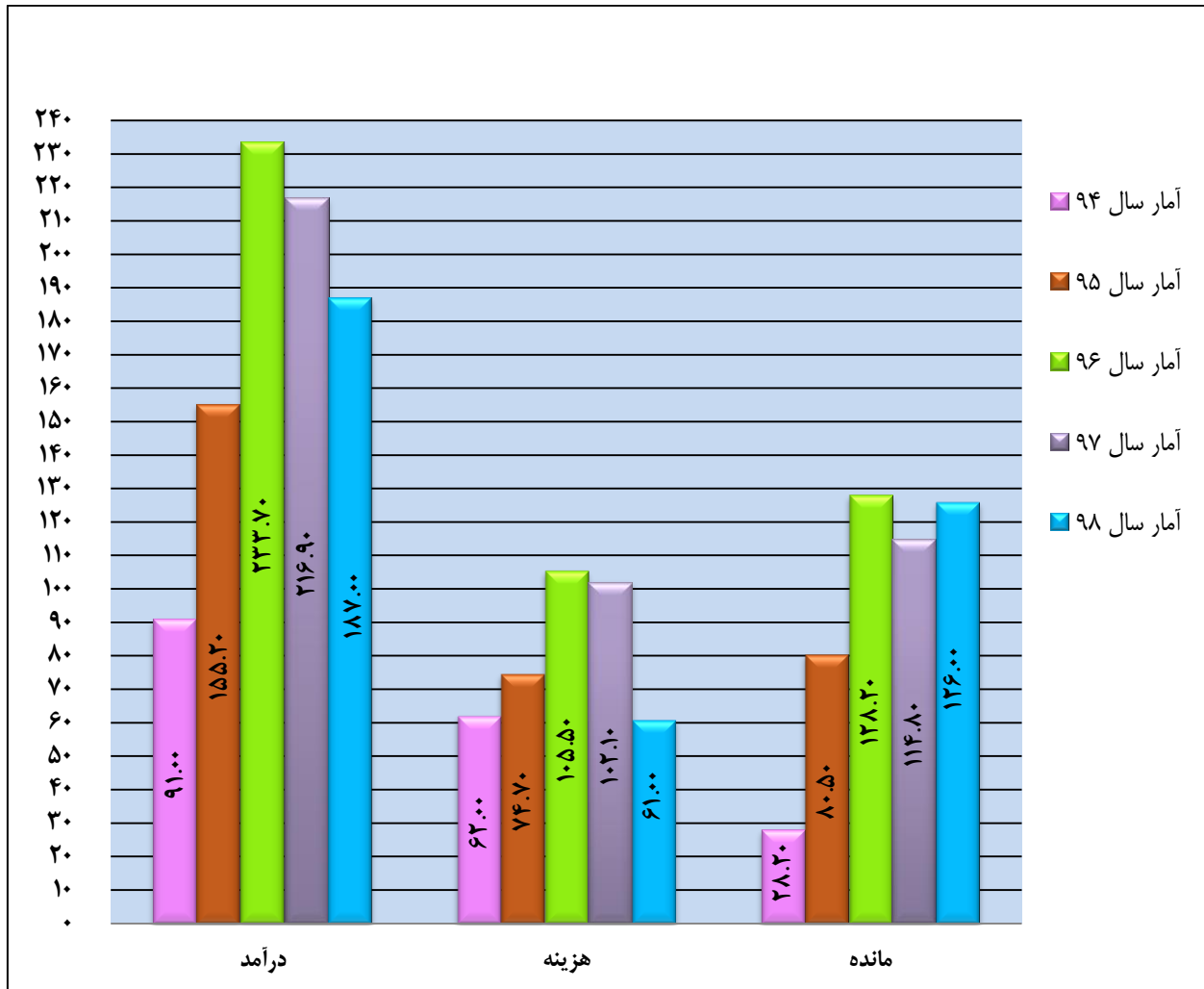
جدول ۷. مقایسه آماری دوره‌های آموزش آزاد تخصصی علوم انسانی برگزار شده در سال ۹۷ و ۹۸

ردیف	عنوان	۱۳۹۷	۱۳۹۸	درصد تغییرات
۱	تعداد دوره های برگزار شده	۱۳۱	۸۸	-۳۲.۸
۲	تعداد مدرسین دوره ها (نفر)	۱۶۱	۱۰۸	-۳۲.۹
۳	تعداد گواهی صادر شده برای دانش پذیران (نفر)	۱۸۷۴	۱۰۷۸	-۴۲.۵
۴	تعداد جلسات برگزار شده	۵۲۰	۳۹۵	-۲۴
۵	مدت زمان برگزار دوره ها (ساعت)	۱۱۷۳	۸۱۲	-۳۰.۸
۶	میانگین مقدار ساعت برگزاری هر دوره (ساعت)	۹	۹.۲	۳
۷	میانگین مقدار ساعت تدریس هر استاد در هر دوره (ساعت)	۷.۳	۷.۵	۳.۲
۸	میانگین تعداد دانش پذیران در هر دوره (نفر)	۱۴.۳	۱۲.۳	-۱۴.۴
۹	میانگین تعداد اساتید هر دوره (نفر)	۱.۲	۱.۲	۰
۱۰	میانگین نسبت تعداد دانش پذیر به استاد	۱۱.۶	۱۰.۰	-۱۴.۲
۱۱	درآمد حاصل از برگزاری دوره ها (ریال)	۲,۱۶۸,۶۰۰,۰۰۰	۱,۸۶۹,۸۵۰,۰۰۰	-۱۳.۸
۱۲	هزینه برگزاری دوره ها (ریال)	۱,۰۲۱,۰۹۶,۰۰۰	۶۰۹,۵۶۳,۵۷۵	-۴۰.۳
۱۳	مانده حاصل از برگزاری دوره ها (ریال)	۱,۱۴۷,۵۰۴,۰۰۰	۱,۲۶۰,۲۸۶,۴۲۵	۹.۸

### نمودار عملکرد مالی

عملکرد مالی سال ۱۳۹۸ در مقایسه با چهار سال پیش از آن یعنی از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۸ عملکرد خوبی ارزیابی می شود. این ارزیابی را می توان با توجه به شرایط اقتصادی کشور، کاهش توان مالی دانش پذیران، تعطیلات مرتبط با آلودگی هوا، محدودیت و ممنوعیت استفاده از فضای مجازی برای بازاریابی و مشتری یابی و همچنین تعطیلات مرتبط با بحران کرونا توجیه کرد. در ادامه، لیست دوره های آموزشی لغو شده به دلیل بحران ویروس کرونا آورده شده است.

نمودار ۱: عملکرد مالی مرکز آموزش‌های آزاد تخصصی علوم انسانی (درآمد، هزینه و سود ۱۳۹۸-۱۳۹۴)



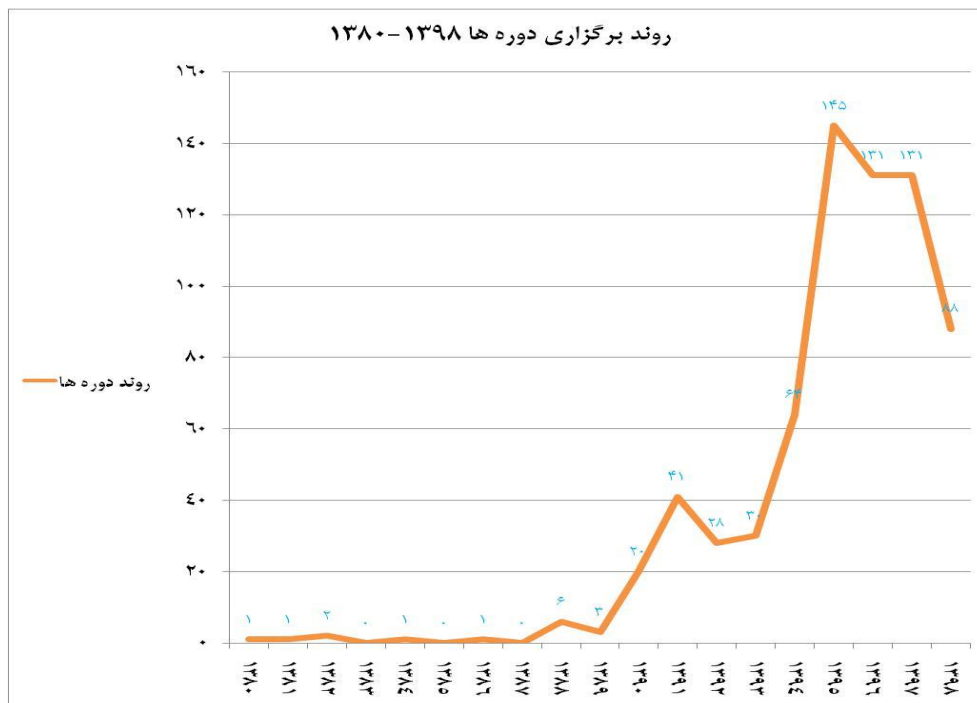
### روند برگزاری دوره‌ها

نمودار شماره ۲ تاریخچه مرکز آموزش‌های آزاد تخصصی علوم انسانی را نشان می‌دهد. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در دهه ۱۳۸۰ برگزاری دوره‌های آموزشی آزاد را به طور پراکنده و در ابعادی محدود شروع کرد و در طی این مدت سالانه یک یا دو مورد دوره آموزشی برگزار گردید. در اواخر دهه ۸۰ با تاسیس واحد آموزش‌های آزاد در مدیریت تحصیلات تکمیلی، برگزاری چند دوره آموزشی که با استقبال قابل توجهی مواجه شد، سنگ بنای مدیریت متمرکز آموزش‌های آزاد بنیان نهاده شد.

در سال ۱۳۹۰ با تصویب گروه آموزش‌های آزاد و تخصصی در سازمان اداری مدیریت تحصیلات تکمیلی تعداد برگزاری دوره‌ها افزایش یافت که در سال ۹۰ تعداد ۲۰ دوره آموزشی، در سال ۹۱ تعداد ۴۱ دوره

آموزشی، در سال ۹۲ تعداد ۲۸ دوره آموزشی و در سال ۹۳ تعداد ۳۰ دوره آموزشی برگزار شده است. در سال ۱۳۹۴ با مصوبه هیات ریسه پژوهشگاه گروه آموزش‌های آزاد و تخصصی از مدیریت تحصیلات تکمیلی منتزع و مرکز آموزش‌های آزاد تخصصی به عنوان واحدی مستقل در معاونت پژوهشی تاسیس شد که نقطه عطفی در مدیریت و فعالیتهای آموزش‌های آزاد بود. از این رو در سال ۹۴ تعداد ۶۴ دوره آموزشی، در سال ۹۵ تعداد ۱۴۵ دوره آموزشی، در سال ۹۶ تعداد ۱۳۱ دوره آموزشی، در سال ۹۷ تعداد ۱۳۱ دوره آموزشی و در سال ۹۸ تعداد ۸۸ دوره آموزشی برگزار شده است. روند برگزاری دوره‌ها نیز از ابتدا تا پایان سال ۱۳۹۸ در نمودار ۲ نشان داده شده است. لازم به ذکر است که در اسفند ماه سال ۱۳۹۸ به دلیل شیوع ویروس کرونا ۲۱ دوره که برای برگزاری آن برنامه ریزی و ثبت نام آنها نیز تا حدودی انجام شده بود، به دلیل شرایط خاص حاکم بر جامعه لغو شدند. فهرست دوره‌های لغو شده در اسفندماه در جدول شماره ۸ آمده است.

نمودار ۲: روند برگزاری دوره های آموزشی تخصصی مرکز طی سال های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۸



### دوره های مهارت افزایی:

- آموزش نرم افزار تحلیل داده های کیفی مکس کیو دی ای MAXQDA
- آموزش نرم افزار اِندنوت مدیریت منابع با استفاده از آن

- آموزش نرم افزار زوترو (Zotero) ابزار جمع آوری، سازماندهی، استناددهی و اشتراک گذاری منابع پژوهشی در حوزه علوم انسانی
- آموزش نرم افزار لیزرل LISREL: مدل سازی معادلات ساختاری
- آموزش نرم افزار تحلیل داده های کمی SPSS
- آموزش نرم افزار نظامی پژوهی
- ویرایش زبانی (فنی یا صوری، و نگارشی)، علمی و عملی
- اصول و ساختار نگارش مقاله علمی پژوهشی

### دوره های ارتباط با جامعه و صنعت:

- برگزاری کارگاه با عنوان «کتابخانه های دیجیتالی: مهارت های جستجو و دسترسی به مهارت های علمی» برای کارمندان شرکت لیزینگ کارآفرین
- برگزاری کارگاه با عنوان «متد نقد کتاب درحوزه علوم انسانی» در برای کارمندان ناجا
- برگزاری کارگاه با عنوان «آشنایی مبانی سواد رسانه ای» برای شرکت توزیع برق تهران
- شرکت در بیستمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری و فن بازار با برگزاری کارگاه به شرح زیر:
  - جایگاه فن آوری در زندگی معاصر بر پایه نظریه های انتقادی در علوم انسانی
  - شیوه های مدیریت مصرف رسانه در خانواده
  - تیپ شناسی شخصیت و عملکرد شغلی
- شرکت در نمایشگاه هفته پژوهش در محل برج های A. S. P. و ارائه برنامه های خدمات مشاوره ای پژوهشگاه به شرح زیر:
  - مشاوره تحصیلی
  - مشاوره خانواده
  - مشاوره فلسفی به والدین
  - مشاوره خلاقیت

شایان ذکر است با توجه به شیوع ویروس کرونا در پایان سال ۱۳۹۸ و تصمیمات سراسری اتخاذ شده در ارتباط با لغو برنامه ها و کلاس های آموزشی در سراسر کشور، برخی دوره های آموزشی برنامه ریزی شده در

این مرکز، لغو و در زمان مقتضی برگزار خواهد شد. لیست این دوره ها در جدول شماره ۸ نمایش داده شده است.

جدول شماره ۸: دوره های آموزشی لغو شده به علت شیوع ویروس کرونا

ردیف	عنوان دوره	استاد دوره
۱	نسخه پژوهی	دکتر محمد سرور مولایی
۲	آشنایی با روش های اقتباس سینمایی از ادبیات	دکتر مسعود نقاش زاده
۳	ویرایش زبانی (فنی یا صوری، و نگارشی)، علمی و عملی	سید جلیل شاهرزی لنگرودی
۴	مدیریت منابع با استفاده نرم افزار ایندنت: از مقدماتی تا پیشرفته	دکتر داود مهرابی
۵	اصول و ساختار نگارش مقاله علمی پژوهشی	دکتر نیره دلیر
۶	ارزیابی رویکردهای جدید در اقتصاد توسعه	دکتر سید حسین میر جلیلی
۷	انسان شناسی انتقادی	دکتر سید حسین حسینی
۸	حکمت چین باستان (تمثیلات و معانی) مرحله دوم	دکتر اسماعیل رادپور
۹	دستنویشته ها و متون ایرانی مانوی (۱): فارسی میانه و پارتی	محمد شکری فومشی
۱۰	فلسفه دین در پیشگفتار (Vorrede) پدیدارشناسی روح هگل	دکتر مهدی اصفهانی
۱۱	حکمت هنر ایرانی اسلامی	دکتر طاهره کمالی زاده
۱۲	زبان دین و رساله منطقی فلسفی ویتگنشتاین	دکتر مهدی اصفهانی
۱۳	تربیت مربی فلسفه برای کودکان و نوجوانان (دوره تکمیلی)	گروه (فبک)
۱۴	کارکردهای اجتماعی تصوف	دکتر احمد پاکتچی
۱۵	تربیت مربی فلسفه برای کودکان و نوجوانان (دوره مقدماتی)	گروه (فبک)
۱۶	تربیت مربی فلسفه برای کودکان و نوجوانان (دوره عملی)	گروه (فبک)
۱۷	حقوق کودک	دکتر محمد شریف شاهی؛ دکتر آمنه دهشیری؛ دکتر آرین قاسمی
۱۸	مقدمات پژوهش کیفی در روان شناسی	دکتر حمید خانی پور
۱۹	مدیریت و برنامه ریزی استراتژیک در آموزش و پرورش	دکتر بیژن عبدالهی
۲۰	آشنایی با نرم افزار تحلیل داده های کیفی مکس کیو دی ای MAXQDA	معصومه شفعتی
۲۱	آموزش اصول و روش های پژوهش کیفی	دکتر نجلا حریری

# مدیریت «برنامه‌ریزی فرهنگی»



## پیشگفتار

معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی با هدف تکریم انسان و حقوق انسانی، رشد عقلانیت و خردورزی، زیست اخلاقی در روابط درون سازمانی، تحکیم و اعتلای هویت اسلامی - ایرانی اعضای پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، براساس سیاست‌های کلی برنامه بیست ساله توسعه و نقشه جامع علمی کشور و در راستای ساختار سازمانی پژوهشگاه، حول محورهای زیر برنامه‌ها و فعالیت‌های خود را به اجرا در می‌آورد:

- فراهم آوردن زمینه ترغیب جامعه اعضاء پژوهشگاه به منظور مشارکت در عرصه‌های مختلف علمی، اعتقادی و فرهنگی
- برنامه‌ریزی، ساماندهی و نظارت بر امور نشریات پژوهشگاه
- برنامه‌ریزی، ساماندهی و نظارت بر امور تشکل‌های مختلف اجتماعی و فرهنگی پژوهشگاه
- برنامه‌ریزی، ساماندهی و نظارت بر کلیه امور سمعی و بصری پژوهشگاه
- همکاری و تعامل با واحد‌ها و مراکز فرهنگی و اجتماعی خارج از پژوهشگاه در چارچوب شرح وظایف
- تطبیق و اجرای سیاست‌های راهبردی شورای عالی انقلاب فرهنگی و ستاد‌های تعمیق و گسترش فرهنگ و مبانی اسلامی در پژوهشگاه
- رصد وضعیت کلی فرهنگی، تربیتی، اجتماعی و سیاسی پژوهشگاه به منظور برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری فعالیت‌های فرهنگی جهت گسترش و تعمیق ارزش‌های اسلامی ایرانی انقلابی در همه سطوح پژوهشگاه
- برگزاری مراسمات مختلف ملی و مذهبی
- پشتیبانی‌های فرهنگی کارکنان و دانشجویان
- توسعه و ترویج فرهنگ ورزشی و سیاحتی
- ایجاد ارتباط و همکاری هرچه بیشتر با مراکز، موسسات و نهادهای فکری، فرهنگی و انقلابی
- اهتمام به ترویج فرهنگ گفتگو، نقد روشمند، آزاد اندیشی و گسترش زمینه ارتباط پژوهشگاه با صاحب‌نظران علمی و فرهنگی.

## الف - مراسم‌ها

### ۱. مراسم جشن نیمه شعبان با سخنرانی دکتر ناصر مهدوی

به همت معاونت فرهنگی - اجتماعی پژوهشگاه، جشن نیمه شعبان در روز دوشنبه ۲ اردیبهشت در سالن حکمت برگزار شد. در ابتدای این مراسم دکتر کریمی علوی، معاون فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه با تبریک عید نیمه شعبان گفت: بسیاری از شعرای بزرگ ما در طول تاریخ به صورت غیرمستقیم در شعرهایشان به بحث ظهور منجی و حضرت مهدی (عج) اشاره کرده اند. وی با خواندن اشعاری از حافظ، سعدی و غیره ابراز امیدواری کرد، ان شاء الله دل های همه به واسطه این عید شاد باشد.

در ادامه این برنامه دکتر ناصر مهدوی، استاد دانشگاه شهید بهشتی و پژوهشگر عرفان اسلامی با تبریک عید نیمه شعبان اظهار داشت: بسیار مهم است که در محیط های دانشگاهی مثل پژوهشگاه، اعیاد دینی از منظری متفاوت نگریسته شود، چرا که ما در یک جامعه دینی زندگی می کنیم و آموزه های دینی در فکر، ذهن و روح ما رخنه کرده اند. ما اگر این آموزه ها را درست ارزیابی نکنیم، نمی توانیم برای بهبود کیفیت زندگی در جامعه خودمان گام برداریم.

پژوهشگر عرفان اسلامی افزود: این نگاه باعث می شود که ذره ذره وجدان اخلاقی در ما ضعیف تر شود. در همین مسأله عاشورا ببینید چقدر تحریف صورت گرفته است. آن زمان امام حسین (ع) از یارانش بابت یاری نکردن شرمنده بود و امروز از تلقی های غلط از عاشورا شرمنده است. در ماجرای انتظار هم همین مسیر طی شده است. بسیاری از تلقی هایی که از انتظار داده می شود، به نظر غیر عقلانی و غیر علمی می آید. تصویری که ارائه می شود، تصویر یک انسان منتقم است که می آید خونها می ریزد و از دل این خون و خشونت و... عدالت برقرار می شود. چقدر نسل امروز می تواند این حرفها را بپذیرد؟ مگر می شود از طریق کشتن آدمها عدالت برقرار شود؟ عدالت زائیده رشد و معرفت و آگاهی است. جایی که آگاهی نباشد، جایی که رشد اخلاقی نباشد، محال است عدالت پیدا شود. شما با کشتن و زیر و رو کردن جهان نمی توانید در جامعه تان عدالت را برقرار کنید.

وی افزود: حضرت علی (ع) هم می گوید که من نتوانستم عدالت را برقرار کنم، چون بستر عدالت که خرد و آگاهی است، وجود ندارد. عدالت را شمشیر و قهر و غلبه و غیظ درست نمی کند. قهر و خشونت یک امر غیرطبیعی و قصری است. در یک مواقع اجباری، آن هم دولت ها باید استفاده کنند. عدالت زائیده پرورش ذهنی و روحی آدمها است. حضرت می فرمایند؛ ای کاش ده سرباز خودم را می دادم و یکی از سربازان معاویه را می گرفتم. چرا اینطور است؟ حضرت می فرمایند؛ یکی به خاطر اینکه بدنتان را فربه کرده اید و در

آن عقل نیست و دیگر اینکه دین شما پر از سر و صدا است و در آن شرم نیست، یعنی اخلاق نیست. نه در دینتان شرم و اخلاق زائیده می شود و نه در پیکرتان عقل رشد می کند. جایی که عقل و اخلاق غروب می کند، آدمها در زندان هستند.

دکتر مهدوی اظهار داشت: پس پروژه قرآن و امامان ما چه بوده است؟ گرفتن خلافت و نشستن بر مسند حکومت هیچ وقت عدالت نمی آورد. گرچه این ها با هم تعامل دارند، ولی ایشان می دانستند که خلافت، عدالت نمی آورد و برای همین رغبتی برای قدرت نداشتند. ایشان پروژه خلافت را با دیانت ترکیب کردن را می دانستند چه مصیبت هایی به بار می آورد. کار اصلی آنها این بود که دلبری کنند. این افراد معنوی هستند و با فکر در تماس هستند. با روح و روان می توانند ارتباط برقرار کنند. شما نمی توانید یک آدم را تغییر دهید مگر از روشهای مؤثر تأثیرگذاری. شما نمی توانید جهان آدم ها را تغییر دهید، مگر اینکه جان و ذهن آدمها را متحول کنید. کار مهم حضرت علی (ع) کمک به رشد عقل و معرفت آدمی بود در انتهای این مراسم گروه موسیقی قطعاتی از موسیقی های محلی را اجرا کردند. در ادامه، منتخبی از عکس های این مراسم قابل مشاهده است.



## ۱. مراسم بزرگداشت سالروز سوم خرداد، آزادسازی خرمشهر

مراسم بزرگداشت سالروز سوم خرداد، آزادسازی خرمشهر روز چهارشنبه اول خرداد ماه ۱۳۹۸ با حضور سردار حسین علایی، فرمانده سابق نیروی دریایی سپاه و محمد گلریز، خواننده سرودهای دفاع مقدس در سالن حکمت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد.

در این مراسم دکتر قبادی، رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی فرارسیدن سالروز حماسه آزادسازی خرمشهر را به حضار و سخنرانان مراسم تبریک گفت، سپس سردار علایی در مورد شرایط منطقه و فشارهای آمریکا، خاطراتش از امام (ره)، چگونگی آزاد سازی خرمشهر و عظمت این پیروزی و... سخنرانی کردند.

محمد گلریز نیز با اجرای برخی سرودهای انقلابی خاطرات جنگ و روزهای حماسی دفاع مقدس را در اذهان زنده کرد. وی همچنین کلیپ جدید صبح پیروزی (۲) را نیز در پژوهشگاه پخش کرد. در ادامه، منتخبی از عکس های این مراسم قابل مشاهده است.



## ۲. مراسم روز کارمند با سخنرانی دکتر صالحی امیری

به همت معاونت فرهنگی و اجتماعی، به مناسبت هفته دولت و گرامیداشت یاد و خاطره شهیدان والامقام رجایی و باهنر و بزرگداشت روز کارمند، صبح روز دوشنبه ۴ شهریور ماه ۱۳۹۸، جشنی در سالن حکمت پژوهشگاه علوم انسانی برگزار شد که دکتر قبادی، رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی پس از عرض خیرمقدم به حاضرین و تبریک روز کارمند و هفته دولت، گفت: ما کارمندان مردم هستیم و ان شاءالله بتوانیم در خدمت مردم هم باشیم.

آقای دکتر قبادی تأکید کرد: برای اینکه بتوانیم بهتر و بیشتر به مردم خدمت کنیم باید به طرح ها و پژوهش های کاربردی توجه کنیم که خوشبختانه پس از تأسیس «پژوهشکده کاربردی سازی علوم انسانی» و سوق طرح ها به سوی کاربردی شدن، نیازمحوری و تقاضامحوری توانسته ایم در این راستا گام های مؤثری برداریم.

در ادامه دکتر سیدرضا صالحی امیری، رئیس کمیته ملی المپیک با موضوع «زیست فرهنگی، نیاز امروز و ضرورت فردا» سخنان خود را ارائه کرد و گفت: ما به دلیل شرایط خاص اقتصادی، از حوزه فرهنگی غافل مانده ایم و فساد، گرانی، تورم، فقر، بیکاری و عوامل متعدد دیگر تا حدود زیادی فضای کشور را تحت تأثیر قرار داده است.

رئیس کمیته ملی المپیک تصریح کرد: دوران بخشنامه، اجبار، الزام، نیروی انتظامی و در چهارراهها ایستادن گذشته است و ما با داشتن صدا و سیما، حوزه علمیه، آموزش و پرورش، دانشگاه، پژوهشگاه های مختلف در سراسر کشور و ۵۰۰ پژوهشگاه و پژوهشکده در قم، باید بتوانیم جامعه ای با مؤلفه های فرهنگی و انسان هایی با زیست فرهنگی داشته باشیم که اگر نداریم دلیل آن ناکارآمدی ما در چهار دهه گذشته است. چون همیشه در بستر بایدها با جامعه سخن گفته ایم در حالی که اندیشه امام و رهبری معظم انقلاب مبتنی بر باورهاست. تمام صحیفه را مطالعه کنید یک پیام دارد؛ «ما در جامعه به دنبال ساخت فرهنگ هستیم» و مؤلفه های انسان فرهنگی را هم حضرت امام (ره) به خوبی مطرح می کند. وی در خاتمه سخنانش به ۱۰ مورد از شاخص های زیست فرهنگی اشاره و با طرح مثال هایی آنها را به حضار توضیح داد.

لازم به ذکر است، در این مراسم از کارمندان و اعضای بازنشسته پژوهشگاه نیز با اهداء لوح یادبود، تجلیل به عمل آمد و مجری گری مراسم نیز برعهده داریوش کاردان بود. در ادامه، منتخبی از عکس های این مراسم قابل مشاهده است.



مراسم روز کارمند با سخنرانی دکتر صالحی امیری / ۴ شهریور ۱۳۹۸

### ۳. مراسم بزرگداشت هفته دفاع مقدس

به همت معاونت فرهنگی- اجتماعی پژوهشگاه، مراسم بزرگداشت هفته دفاع مقدس در روز دوم مهر ۱۳۹۸ در سالن حکمت برگزار شد. در ابتدای این مراسم دکتر قبادی، ریاست پژوهشگاه در سخنان کوتاهی ضمن خوشامدگویی به مهمانان مراسم، به اهمیت نقش تمدنی میراث دفاع مقدس اشاره و بر بزرگداشت این رویداد تأکید کرد.

در ادامه این مراسم حجت الاسلام ابوترابی، نائب رئیس سابق مجلس و امام جمعه موقت تهران در ابتدا با اشاره به جایگاه علوم انسانی اظهار داشت: علوم انسانی است که می تواند نقشه راه توسعه دانش را تعریف کند تا در نتیجه آن دانش بشر در خدمت انسان به کار گرفته شود. زیرا که دانش فی نفسه ارزش نیست. دانش آنگاه ارزش می شود که در دستان انسان آراسته به دانش قرار گیرد. قرآن از کسانی که علم در دست داشته باشند ولی علم در خدمت آنها نباشد، به حمار تعبیر کرده است. چهارپایی که کتاب‌های زیادی حمل می کند، ولی چیزی از آن نمی فهمد.

وی ادامه داد: انسانی که آراسته به ادب علمی نیست و دانش او را تربیت نکرده است، برای این انسان، علم منشأ طغیان او است. قرآن در جایی دیگر می فرماید خداوند اکرم است، چون معلم انسان است، با قلم، با پژوهش، با تحقیق. من فکر می کنم کل عالم امکان، عالم فهم و ادراک و تحصیل علم است. اما تحصیل علم انسان با دیگر موجودات دیگر متفاوت است و با تحقیق و پژوهش حاصل می شود.

امام جمعه تهران در عین حال تصریح کرد: طبق تعبیرات قرآنی، انسان عالم است که طغیان می کند نه انسان جاهل. این دانش است که غرب را به طغیان واداشته است. این علم و فناوری است که غرب را بر اریکه زیاده خواهی نشانده است. طغیان از قدرت ناشی می شود و علم هم منشأ قدرت. پس دانش باید در خدمت انسان و جامعه بشری باشد. عالم حقیقی هر چقدر بر مرتبه علم و دانش او افزوده شود، بر مرتبه تواضع او هم افزوده می شود.

وی خاطر نشان کرد: علاوه بر این شاید در آن سالها ما می توانستیم به عناصر دیگری هم در شعرهایمان دامن بزنییم که هنوز هم جای توجه دارد. مثلاً در شعر نسل ما جای ملیت و وطن گرایی کم است. فکر می کردیم فقط باید عناصر ایدئولوژیک و عقیدتی باشند که در جایگاه خودش خوب بوده است. اما ما می توانستیم جهت بدهیم و عنصر ملیت را افزون تر کنیم تا امروز که در تهدید هستیم، با عنصر ملیت مجموعه بیشتری از جامعه را در کنار خودمان قرار دهیم. متأسفانه این کار را نکردیم.

این شاعر ملی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: ملت با کمترین خصوصیت‌های مشترک تعریف می شود که بیشترین افراد را شامل شود. حزب نیست که با مثلاً ۱۰۰ خصوصیت مشترک تعریف شود. با مشخصه

های مشترک اندک می توانیم یک چتر فراگیر در فرهنگمان ایجاد کنیم که امروزه در مقابل یاوه هایی که آدمی در آن سر دنیا دارد با آن کشور ما را تهدید می کند، همه ملت را کنار خودمان قرار دهیم. در قسمت پایانی این مراسم سرکار خانم خالقی پور همسر و مادر سه شهید به بیان خاطراتی از فرزندان شهید خود پرداخت که جمع حاضر را بسیار تحت تأثیر قرار داد. وی تأکید کرد: ای کاش به تعداد موهای سرم پسر داشتم تا در این راه پر هدف فدا می کردم. شرمنده ملت و شرمنده خانواده شهدا هستم. در ادامه، منتخبی از عکس های این مراسم قابل مشاهده است.



مراسم بزرگداشت هفته دفاع مقدس / ۲ مهر ۱۳۹۸



#### ۴. مراسم آغاز سال تحصیلی جدید پژوهشگاه

مراسم آغاز سال تحصیلی جدید پژوهشگاه روز دوشنبه ۱۵ مهرماه ۱۳۹۸ با حضور دانشجویان، استادان و اعضای هیأت علمی پژوهشگاه برگزار و دکتر زهرا پارساپور به عنوان سرپرست جدید «معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی» معارفه شد. در ادامه، منتخبی از عکس های این مراسم قابل مشاهده است.



## ۵. برگزاری مراسم روز دانشجو در اردوگاه شهید باهنر

به مناسبت گرامیداشت ۱۶ آذر، روز دانشجو، معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی اقدام به برگزاری مراسمی به همین مناسبت کرد. این مراسم روز یکشنبه مورخ ۱۷ آذرماه از ساعت ۹ تا ۱۵، در اردوگاه شهید باهنر با حضور جمعی از دانشجویان، استادان و کارکنان پژوهشگاه برگزار شد.

مراسم یادشده با قرائت قرآن، پخش سرود ملی و خیرمقدم جناب آقای دکتر قبادی، رئیس محترم پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی آغاز شد، ایشان این روز را به دانشجویان تبریک گفتند. آقای دکتر قبادی، نگاه قهرآمیز جامعه دانشگاهی پیش از انقلاب به آمریکا را بدلیل دخالت در سقوط دولت مردمی وقت دانستند و اظهار داشتند بعد از ۱۶ آذرماه جریان دانشجویی به نهاد دانشجویی تبدیل شد. ایشان، وظیفه نخست این نهاد را پرسشگری از کسانی دانست که سرنوشت امور را در دست دارند که این پرسشگری باید مبتنی بر اطلاعات و آگاهی باشد. ایشان خاطرنشان کرد، عدالت‌گرایی در بستر اجتماعی باید انجام شود و لازمه آن وجود آزادی است.

در ادامه سرکار خانم دکتر پارساپور، سرپرست معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی پژوهشگاه، ضمن تشکر از تلاشهای آقای دکتر معتمدی، آقای دکتر صادقی زاده را بعنوان سرپرست جدید مدیریت فرهنگی معرفی کردند. آقای دکتر صادقی زاده نیز پس از تشکر از مدیریت پیشین به دلالت های تاریخی و معناساختی ۱۶ آذر پرداختند و این روز را یادآور مقاومتی دوگانه در برابر استعمار خاجی و استبداد داخلی دانستند؛ مقاومتی که در دوران انقلاب اسلامی در دو شعار استقلال و آزادی تجلی یافت.

برنامه با بخش‌های متنوعی همچون اجرای موسیقی، برگزاری مسابقه در بین دانشجویان همراه با جوایز نقدی، پخش کلیپ مرور وقایع ۱۶ آذرماه سال ۱۳۳۲، پخش کلیپ عکسهای برگزیده دانشجویان پژوهشگاه همراه بود. از بخشهای دیگر این برنامه، سخنرانی آقای دکتر فاضلی با موضوع مسئولیت اجتماعی دانشجو در ایران کنونی بود که مورد استقبال دانشجویان نیز قرار گرفت.

همچنین، یکی از دانشجویان پژوهشگاه طی صحبتی کوتاه، ضمن تشکر از برگزاری مراسم گرامیداشت روز دانشجو در پژوهشگاه، خواستار فرصت دادن به دانشجویان برای اظهارنظر پیرامون مسائل مختلف روز و جامعه شد.



در پایان مراسم ضمن اهدای احکام شورای صنفی دانشجویان، نفرات برتر رشته های مختلف ورزشی که در مسابقات المپیاد دانشجویی موفق به کسب مقام شده بودند، معرفی و مورد تجلیل قرار گرفتند. در ادامه، منتخبی از عکس های این مراسم قابل مشاهده است.



برگزاری مراسم روز دانشجو در اردوگاه شهید باهنر / ۱۷ آذر ۱۳۹۸

## ۶. مراسم روز یلدای دانشجویی ۹۸

به مناسبت گرامیداشت شب یلدا، به عنوان یکی از کهن ترین جشن ها و سنت های ایرانی، مراسم یلدای دانشجویی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. این مراسم به همت معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی و با حضور جمعی از دانشجویان، همکاران معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی و همچنین مدیر محترم تحصیلات تکمیلی پژوهشگاه در عصر روز شنبه مورخ ۳۰ آذرماه از ساعت ۱۶ تا ۱۸ برگزار شد.

این مراسم با حافظ خوانی توسط دانشجویان و تفال به دیوان حافظ آغاز شد و در ادامه، با بخش های متنوعی همچون برپایی سفره شب یلدا و برگزاری مسابقات متنوع همراه بود. در انتهای مراسم نیز به ده نفر از برندگان این مسابقات جوایزی اهدا شد. در ادامه، منتخبی از عکس های این مراسم قابل مشاهده است.



## ۷. مراسم بزرگداشت سردار سلیمانی با حضور دکتر خرازی

به منظور بزرگداشت مقام مجاهد سترگ ایران و اسلام شهید حاج قاسم سلیمانی، روز یکشنبه مورخ ۱۵ دی ماه ۱۳۹۸، نشست به همت معاونت فرهنگی و کاربردی سازی علوم انسانی با حضور دکتر کمال خرازی، رئیس شورای راهبردی روابط خارجی و وزیر خارجه اسبق جمهوری اسلامی ایران، در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد.

در ابتدای جلسه، دکتر قبادی، رئیس پژوهشگاه، ضمن خیرمقدم به دکتر خرازی و مهمانان حاضر در مراسم، از آقای دکتر خرازی خواستند که با نگاه تحلیلی، دانش، تجربه و اطلاعات بین المللی وسیع شان، نگاه آکادمیک پژوهشگاه را نسبت به مسأله روشن تر کنند. همچنین دکتر قبادی با خواندن شعری یاد و خاطره سردار شهید قاسم سلیمانی را گرامی داشت.

در ادامه، دکتر خرازی، با اشاره به سوابق فرماندهی سردار شهید سلیمانی در طول هشت سال دفاع مقدس، به ویژگی های شخصیتی ایشان اشاره کرد و خاطرنشان ساخت: آنچه از سردار سلیمانی اسوه می سازد، شخصیت اوست که جای تحقیق و پژوهش دارد. این مکتب دفاع مقدس بود که چهره های محبوبی مثل چمران، صیادشیرازی، باکری ها، حسین خرازی، زین الدین و دیگران و امروز سلیمانی را ساخت. بی شک شهادت سردار، جوانان زیادی را به مسیر او خواهد کشاند و از شخصیت او تبعیت و پیروی خواهند کرد. سردار سلیمانی در دوارن دفاع مقدس و پس از آن، نقش مهمی برای حفظ و صیانت از امنیت کشور ایفا کرد. امنیت امروز مدیون تلاش های این سردار شهید است. او یک استراتژیست بود و دشمن را خارج از مرزها شکست داد. فرماندهی بزرگ بود اما در عین حال با رزمنده ها رفیق بود و با آنان می زیست. از خصوصیات رهبری برخوردار بود. علاوه بر مدیریت، صفات رهبری داشت و از کاریزمای بالایی برخوردار بود. خطرپذیری بالایی داشت و در جهت رسیدن آرمان هایش حرکت می کرد. بی ادعا بود و هیچ وقت ادعایی از ایشان نشنیدیم.

دکتر خرازی، سردار سلیمانی را فردی فکور دانست که کمتر حرف می زد و بیشتر فکر می کرد. کمتر در صحنه های تبلیغاتی حاضر می شد و کمتر به ایراد سخنرانی می پرداخت. کمتر از ایشان مصاحبه دیده ایم. به غیر از صفات نامبرده شده، جنبه ای که بیشتر از ایشان اسوه می ساخت انسانیت سردار سلیمانی بود. در عین حال که انقلابی نمونه بود، طوری رفتار کرد که به دور از جناح های سیاسی بود. جهت گیری سیاسی خاصی را از ایشان سراغ نداریم. محبوب ترین چهره ملی بود. زندگی بسیار ساده و در سطح پایین اجتماعی داشت. نسبت به مسائل و مشکلات جامعه، بسیار واقع بینانه بود و امیدواریم شهادت سلیمانی نسل های آینده کشور

را تربیت کند. شهادت سلیمانی و هم‌زمانش در عراق هم تحولی عظیم به وجود آورد تا خیابان‌های این کشور آرام شود.

دکتر خرازی در ادامه خاطرنشان کرد: این‌جا محیط علمی و محیط پژوهش است. بنابراین نقش مهمی در کمک به حل مسائل و مشکلات کشور دارد. انتظار می‌رود که پژوهشگاه از ظرفیت خود برای حل مشکلات کشور بهره‌بردار شود. نظریه‌پرداز علوم انسانی کم داریم و نیاز به نظریه‌پردازی مطابق با عقاید و ارزش‌های بومی و حاکم بر کشور داریم. میدان مقاومت و میدان ایستادگی نیاز به نظریه دارد و از عهده محققانی بر می‌آید که نسبت به عقاید و ارزش‌های بومی کشور تسلط دارند. تولیدات علمی که کاربردی باشند و کمک به حل مسائل کنند. واقع بینانه و متناسب با ارزش‌های بومی باشند. پژوهشگاه و پژوهشگران باید بتوانند در تربیت نسل‌های آینده هم از لحاظ علمی و هم از لحاظ شخصیتی تاثیر بگذارند. رابطه استاد و دانشجو باید مبتنی بر این گزاره باشد. استاد باید تربیت‌کننده دانشجو باشد. امیدواریم که این رابطه استاد و دانشجو به این سمت برود. در پایان، دکتر خرازی به قرائت ابیاتی از مولانا پرداخت که سردار شهید سلیمانی در مراسم یادبود شهید همدانی خوانده بود:

رقص و جولان بر سر میدان کنند \*\* رقص اندر خون خود مردان کنند  
 چون رهند از دست خود دستی زنند \*\* چون جهند از نقص خود رقصی کنند  
 مطربانشان از درون دف می‌زنند \*\* بحرها در شورشان کف می‌زنند  
 روحش شاد و راهش پر رهرو باد. در ادامه، منتخبی از عکس‌های این مراسم قابل مشاهده است.



## ۸. مراسم سوگواری و زیارت عاشورا به مناسبت ایام فاطمیه سلام الله علیها

زندگی کوتاه حضرت زهرا سلام الله علیها اما پر نور ایشان در تمام ابعاد شخصی، عبادی، اجتماعی، سیاسی و خانوادگی مملو از حکمت و معرفت است. شایسته است جایگاه و منزلت حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها مورد توجه وافر قرار گیرد.

به همین مناسبت مراسم عزاداری شهادت ایشان با قرائت زیارت عاشورا و مرثیه سرایی در سوگ این بانوی بزرگوار در نمازخانه پژوهشگاه با همت هیأت محبان الحسین علیه السلام، همکاری معاونت فرهنگی و حضور جمعی از اعضای محترم هیأت علمی و غیر هیأت علمی در روز سه شنبه مورخ ۸/۱۱/۹۸ برگزار شد. در ادامه، منتخبی از عکس های این مراسم قابل مشاهده است.



## ۹. مراسم جشن چهل و یکمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی و گرامیداشت اربعین سردار شهید سلیمانی

بمناسبت چهل و یکمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی و بزرگداشت اربعین سردار شهید سلیمانی، به همت معاونت فرهنگی و کاربردی سازی علوم انسانی پژوهشگاه، مراسم جشن انقلاب اسلامی با حضور گسترده همکاران محترم و خانواده‌های ارجمندشان در روز یکشنبه مورخ ۲۰ بهمن ماه از ساعت ۱۵:۳۰ تا ۱۸:۳۰ در محل پژوهشگاه برگزار شد. این مراسم، با قرائت قرآن، پخش سرود ملی و خیرمقدم جناب آقای دکتر قبادی، رئیس محترم پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، آغاز شد. ایشان این روز را به حاضران تبریک گفتند و خاطرنشان کردند، برگزاری این مراسم فرصتی برای ارتباط بیشتر و بهتر خانواده محترم اعضای پژوهشگاه با مجموعه کاری پژوهشگاه است و اعلام داشتند اینچنین جلسات را زودتر از امروز باید برگزار می‌کردیم که بدلیل مشغله‌ها، این امکان فراهم نشد و مراسم امروز این فرصت مناسب را بوجود آورد. چراکه این ارتباط صمیمانه و دوستانه، مشوق همه مسئولین پژوهشگاه و باعث دلگرمی آنان خواهد بود و به همدلی و صمیمیت اعضا منجر می‌شود. ایشان در ادامه با اشاره به سالگرد شکوهند پیروزی انقلاب اسلامی، کارنامه عملکرد فعالیت‌های انجام شده در حوزه‌های مختلف حقوق شهروندی، آموزشی، اجتماعی، پزشکی، پژوهشی و ... را بسیار برتر از دوران پیش از انقلاب دانستند و یادآور شدند که علی‌رغم وجود برخی ضعف‌ها در کشور، انقلاب اسلامی فرصتی بسیار وسیعی را در عرصه‌های گوناگون فردی و اجتماعی برای شهروندان فراهم کرده است.

این مراسم، با اجرای آقای رضا رفیع، مجری توانمند کشورمان و با بخش‌های متنوعی همچون: پخش کلیپ سرودهای انقلابی، کلیپ بمناسبت گرامیداشت یاد و خاطره سردار شهید سلیمانی، اجرای سرود توسط شاعر انقلابی؛ جناب آقای گلریز و خاطره گویی میهمانان ارجمند از دوران پیروزی انقلاب و دفاع مقدس همراه بود. مسابقه نقاشی فرزندان اعضای محترم پژوهشگاه با هدایت و نظارت اعضای محترم هیات علمی گروه فیک (فلسفه برای کودکان) برگزار شد و نقاشی‌های برتر آنان در مراسم معرفی شدند. سپس، دانش آموزان ممتاز همکاران محترم پژوهشگاه با دریافت جوایز خود مورد تقدیر قرار گرفتند. استعدادهای برتر فرزندان پرسنل پژوهشگاه در حوزه‌های مختلف: هنری، ورزشی، علمی، فرهنگی و قرآنی معرفی و تشویق شدند. در پایان مراسم، نفرات برتر رشته‌های مختلف ورزشی که در مسابقات ورزشی همکاران پژوهشگاه موفق به کسب مقام شده بودند، معرفی و مورد تجلیل قرار گرفتند. همچنین در این مراسم به کلیه فرزندان همکاران پژوهشگاه که در مراسم شرکت کرده بودند، هدایایی اعطا شد. در حاشیه این مراسم، نمایشگاه کتاب با



محوریت انقلاب اسلامی و نیز نمایشگاه کتاب و نقاشی کودکان برپا شده بود. معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی پژوهشگاه، هدیه‌ای را به رسم یادبود به خانواده‌های محترم حاضر در مراسم تقدیم کرد. در ادامه، منتخبی از عکس‌های این مراسم قابل مشاهده است.



## ۱۰. برگزاری مراسم روز زن

روز یکشنبه ۲۷ بهمن‌ماه ۱۳۹۸، به مناسبت میلاد باسعادت حضرت فاطمه زهرا (س)، روز زن مراسم جشنی در سالن حکمت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به همت گروه پژوهشی مطالعات زنان پژوهشکده مطالعات اجتماعی و معاونت کاربردی‌سازی علوم انسانی و فرهنگی برگزار شد.

سخنرانان این نشست، دکتر ماندانا رسولی (مدیرکل دفتر توسعه سیاست‌گذاری ورزش بانوان) دکتر سارا کشر (دانشیار دانشکده علوم ورزشی و تربیت بدنی دانشگاه علامه طباطبایی) و اکرم کناری (قهرمان و رکورددار شنای ملی) بودند که دبیری نشست را نیز رویا هرمزی (مسئول امور ورزشی پژوهشگاه) عهده‌دار بود.

در ابتدای نشست، رویا هرمزی با طرح این سوال که چرا ما حضور بانوان را در بخش ورزش کم‌رنگ می‌بینیم و کمتر از آقایان در این عرصه حضور داریم آیا در بخش سیاست‌گذاری یا برنامه‌ریزی مشکل داریم؟ دکتر رسولی در پاسخ به این سوال گفت: بعد از انقلاب در شرایط ورزش بانوان تفاوت بنیادی اتفاق افتاد. در سال ۱۳۵۹ کمیته ورزش خواهران با ۶ ورزش و تعداد محدودی از افرادی که رکن اصلی ورزش کشور بودند، آغاز به کار کرد. در سال ۱۳۶۰ کمیته ورزش خواهران به مدیریت ورزش بانوان در سازمان تربیت بدنی انتقال و در سال ۱۳۶۵ این مدیریت به اداره کل تبدیل شد. در سال ۱۳۶۸ به شاخه معاونتی و در گذر زمان در دولت‌های متفاوت به مرکز ورزش‌های زنان تبدیل شد و امروز تشکیلاتی در حد معاونت وزیر در حوزه وزارت ورزش و جوانان دارد. البته این سیر، روند رو به رشدی داشته است.

در ادامه نشست سارا کشر، با تأکید بر این نکته که ورزش حق مسلم تک‌تک افراد جامعه است، گفت: با توجه به جمعیت ۸۳ میلیونی ایران و برابری نسبت مردان و زنان به لحاظ جمعیتی، منابع باید به طور مساوی بین دو جنس تخصیص داده شود. که در عمل این امر اتفاق نمی‌افتد. از ۱۶۰ مکان دولتی، ۶۴ مکان در اختیار آقایان است و فقط ۴ مکان در اختیار بانوان و بقیه اماکن ورزشی هم در ساعات بیشتر به آقایان تعلق می‌گیرد. در بسیاری از سازمان‌ها در پست‌های مدیریتی همواره سقف شیشه‌ای برای خانم‌ها وجود دارد. بطور مثال؛ در کل فدراسیون‌ها فقط ۳ فدراسیون با مدیریت خانم‌ها اداره می‌شود. در ساختار سازمانی هم تنها یک جایگاه تشریفاتی برای خانم‌ها در نظر گرفته شده است. به لحاظ دریافت جوایز و حقوق و مزایا خانم‌ها همواره در جایگاه پایین‌تری قرار دارند اما با وجود تمام موانعی که گفته شده، تعداد زنانی که هر سال

وارد مسابقات المپیک می‌شوند و آمار مدال‌هایمان بیشتر می‌شود. همچنین امید به زندگی زنان کشورمان ۷۵.۵ سال است که در مقایسه با مردان بیشتر شده است.

در پایان نشست اکرم کناری قهرمان و رکورددار شنای کشور در خصوص ثبت رکوردش گفت: هدف از ثبت رکورد، ایجاد انگیزه برای خانم‌ها بود. رکورد اول را به نیت ۱۷۵ شهید غواص و رکورد دوم را به نیت ۷۳۰۴ شهید زن که کمتر به این موضوع پرداخته شده است، ثبت کردم. شنا با دستان بسته خیلی سخت بود اما با اینکه دو فرزند هم دارم توانستم به هدف برسم. رکورد من ثبت ملی شد و به درخواست کمیته ثبت رکورد کشور که زیر نظر فدراسیون ورزش‌های همگانی است، تصمیم گرفته شد در رکوردهای گینس هم ثبت شود که اکنون در مرحله جذب اسپانسر هستیم.

در ادامه مراسم دکتر فاطمه راکعی، عضو هیأت علمی پژوهشگاه نیز اشعاری را به مناسبت روز زن برای حضار قرائت کرد همچنین گروه موسیقی نیز به اجرای برنامه پرداخت.

در این مراسم دکتر حسینعلی قبادی، رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ضمن ابراز خوشحالی از حضور در جمع ارباب معرفت و اندیشه و تبریک ولادت حضرت فاطمه زهرا (س)، روز زن و روز مادر به حاضرین و میهمانان، گفت: حتماً پیش از ادیان ابراهیمی و دین مبین اسلام هم اگر دقیق مطالعه کنیم، در بحث شکل‌گیری کهن‌الگوها و اسطوره‌های ملل، شاهد حضور پررنگ زنان در نظام معرفتی بوده‌ایم و با وجود ستم‌هایی که بر زنان جامعه روا می‌داشتند اما، نقش برجسته‌ای از تلاش و فعالیت زنان را شاهد هستیم. بعد از عهد اولیه دوران نمادپردازی و پس از رواج اسطوره‌ها می‌بینیم که عناصر مهمی از طبیعت، نظام گیتی و نظام کیهانی مربوط به زنان است و زنان نقش اجتناب‌ناپذیری در تاریخ دارند.

دکتر قبادی در خاتمه با ذکر یاد و نام زنده‌یاد آئینه‌وند، رئیس سابق پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی گفت: خدا را شاکریم که این توفیق نصیب ما شد تا ادامه‌دهنده راه دکتر آئینه‌وند باشیم. حیف می‌آید در این روز شاد و مبارک فرمایش امام خمینی (ره) را یادآوری نکنم که تأکید مقام معظم رهبری هم هست و آن اینکه؛ نقش، رسالت و وظایف خانوادگی زنان هرگز نباید فراموش شود و «مرد از دامن زن به معراج می‌رسد». ان شاءالله عنایت حضرت فاطمه زهرا (س) و همه شهیدان از جمله شهید سلیمانی شامل حال همه شما شود. در ادامه، منتخبی از عکس‌های این مراسم قابل مشاهده است.



برگزاری مراسم روز زن / ۲۷ بهمن ۱۳۹۸

## ب- نشست های علمی فرهنگی

### ۱۱. نشست «بحثی درباره رؤیت هلال رمضان و شوال»

مرکز اسناد فرهنگی آسیا با همکاری معاونت فرهنگی پژوهشگاه روز دوشنبه ۱۲ خردادماه ۱۳۹۸، نشستی تحت عنوان «بحثی درباره رؤیت هلال (نجومی - فقهی)؛ بررسی تحلیلی هلال های رمضان و شوال «۱۴۴۰ با سخنرانی محمدرضا صیاد (پژوهشگر تقویم و رؤیت هلال)، سیدمحسن قاضی میرسعید (پژوهشگر رؤیت هلال)، علیرضا موحدنژاد (عضو شورای مرکز تقویم دانشگاه تهران) و علی اکبر نیری (مرکز تقویم موسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران (و با دبیری مهندس حسن فقیه عبداللهی برگزار کرد.

در ابتدای نشست، فقیه عبداللهی ضمن عرض خیرمقدم به حاضرین و سخنرانان، از رئیس مرکز اسناد فرهنگی آسیا، دکتر عاملی رضایی و دکتر محمود کریمی علوی، معاون فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه تشکر کرد و از حاضران به سبب عدم حضور مهندس میرسلیم، عضو شورای مرکز تقویم دانشگاه تهران عذرخواهی کرد و گفت: سیدمصطفی میرسلیم به رغم اینکه از رجال سیاسی هستند، همواره حامی گروه های رؤیتی هلال و علاقمندان به تقویم بوده اند و اولین همایش جدی بین المللی در این زمینه به همت وی در سال ۱۳۸۲ با حضور مرحوم آیت الله هاشمی رفسنجانی افتتاح شد که پس از آن نیز در سال های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵، در ۴ دوره برگزار شد و نتیجه آن مقالات ارزشمندی است که در مجموعه ویژه نامه های مجله تخصصی تحقیقات اسلامی به چاپ رسید. همچنین وی کوشش های فراوانی در زمینه های فقهی و نجومی رؤیت هلال انجام دادند و به رغم اختلاف بین فقها و اهل نجوم توانستند مرحوم آیت الله رفسنجانی را به لحاظ علمی مجاب کنند که رؤیت هلال ماه با چشم مسلح نیز از سوی علمای دینی مورد توجه قرار گیرد و به ویژه تأثیر بسیاری در این باره بر آرای رهبر معظم انقلاب در خصوص موضوع استفاده از ابزار برای رؤیت هلال ماه گذارد.

در ادامه محمدرضا صیاد سخنرانی شان را با موضوع «گزارش های رکوردشکنی رؤیت هلال های ماه های شامگاهی در جهان» آغاز کرد و گزارشی از رکوردهای رؤیت هلال ماه در جهان به این شرح ارائه دادند: یولیوس اشمیت آلمانی نخستین منجمی است که به صورت علمی دست به رؤیت هلال زد. او از آلمان به یونان مسافرت و در رصدخانه آتن شروع به کار، و در کل ۶۸ گزارش رصدی را در مدت ۲۰ سال ثبت کرد. گزارش های وی عبارت است از: ۱. رؤیت هلال ماه با چشم غیرمسلح در سال های ۱۸۲۵ الی ۱۸۴۲؛ ۲. رؤیت هلال ماه با دوربین دو چشمی و چشم غیر مسلح؛ و ۳. رؤیت هلال ماه با چشم غیر مسلح و تلسکوپ.

سپس آندره لوئی دانتون فرانسوی موفق شد بین سال‌های ۱۸۹۰ تا ۱۹۲۷ در شهر استراسبورگ ۷۵ گزارش رصدی را جمع‌آوری و ارائه کند و در عین حال تصاویری از هلال‌های ماه به دست دهد. دانتون معیاری را نیز به نام خود در زمینه رؤیت‌پذیری هلال ماه، ثبت کرده است که هنوز به قوت خود باقی است. در انتهای این نشست، جلسه پرسش و پاسخی بین حاضرین و سخنرانان برگزار و از سخنرانان با اهدای لوح تقدیر، قدردانی شد. در ادامه، منتخبی از عکس‌های این مراسم قابل مشاهده است.



نشست «بحثی درباره رؤیت هلال رمضان و شوال» / ۱۲ خرداد ۱۳۹۸

## ۱۲. نشست ادبیات مقاومت و نمایشنامه خوانی «سرباز شال بلند»

مرکز اسناد فرهنگی آسیا با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی و پایگاه بسیج پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، روز یکشنبه ۷ مهرماه ۱۳۹۸، نمایشنامه خوانی «سرباز شال بلند» را به کارگردانی علیرضا حنیفی برگزار کرد. در این نمایشنامه، سحر صفانیا و علیرضا حنیفی به عنوان نمایشنامه خوان ایفای نقش کردند؛ آرزو اولیایی به صحنه خوانی پرداخت؛ و شراره مرادی آهنگسازی و موسیقی صحنه را اجرا کرد. در ادامه، دکتر محمد حنیف، دکتر محمد نجاری و مهمان ویژه برنامه، آقای محسن سلیمانی فارسانی (رییس انجمن تئاتر انقلاب و دفاع مقدس) به ایراد سخنرانی پرداختند.

«سرباز شال بلند» داستان مادری را روایت می کند که در حال بافتن شال برای فرزند سرباز خود است که سال‌های پیش، همزمان با جنگ به خدمت سربازی رفته اما هنوز بازنگشته؛ و مادر در انتظار بازگشت فرزند است، همچنان به بافتن شالی ادامه می دهد که قرار بود پسر را از سرما محافظت کند. مادر به بازگشت فرزندش از جنگ امیدوار است و به بافتن شال ادامه می دهد.

پس از پایان نمایشنامه خوانی، نشست علمی ادبیات مقاومت، با سخنان دکتر محمد نجاری - دبیر علمی نشست - درباره چپستی و چرایی اهمیت ادبیات مقاومت آغاز شد و در ادامه دکتر محمد حنیف درباره «ادبیات داستانی دفاع مقدس از آغاز تا امروز» به ایراد سخنرانی پرداخت. وی حیطه های بررسی ادبیات داستانی دفاع مقدس را در چهارگانه «موضوع»، «مضمون»، «سبک» و «ساختار» دنبال کرد و گفت: می دانیم که موضوع همیشه از قبل وجود دارد و شیوه پرداخت مضمون است که هنر نویسنده را نشان می دهد. برای مثال داستان‌های «محاق» یا «زمین سوخته» هر دو به جنگ شهرها می پردازند اما شیوه روایت، منصور کوشان را از احمد محمود جدا می کند. در سال‌های اخیر موضوع‌ها تغییر کرده است و «اخلاق‌گرایی» به‌عنوان یکی از اولویت‌ها در نظر گرفته شده است؛ در مضمون هم از حماسه‌گرایی و ارزش‌گرایی و یکسونگری فاصله گرفته ایم و به سمت و سوی چندسو نگری می رویم. رویکردهای جدیدی نیز در داستان نویسی سال‌های اخیر بروز کرده است؛ مانند توجه به آسیب حیوانات در جنگ؛ یا توجه به درونمایه صلح با حضور شخصیت‌های عراقی در داستان. درباره نمایشنامه سرباز شال بلند می‌توان گفت، شاید این نمایش ۳۰ سال پیش غیر قابل اجرا بود، اما امروز می‌توان پرسش کرد که مادران تا چه زمانی باید شال ببافند و منتظر باشند؟ یا همان‌طور که شخصیت پدر می گوید، چرا کسی برای پدران و مادران سربازها دست تکان نمی دهد؟ انتظارات برآورده نشده جنگ هنوز ادامه دارد.

محسن سلیمانی فارسانی - رییس انجمن تئاتر انقلاب و دفاع مقدس - در ادامه تحلیل خود را از نمایش سرباز شال بلند ارائه داده و گفت: نگاه ایدئولوژیک به این پرسش که تا کی باید شال سربازان بافته شود، این گونه پاسخ می‌دهد: تا زمان ظهور و تا زمانی که شعار هیهات منا الذله را سر می‌دهیم. باید توجه داشت که سربازان به جنگ رفته را همان مادران پرورش دادند و مادران این سرزمین همواره آماده پرورش فرزندان برای دفاع از سرزمینشان هستند.



نشست ادبیات مقاومت و نمایشنامه خوانی «سرباز شال بلند» / ۷ مهر ۱۳۹۸



### ۱۳. نشست «پیامدهای فرهنگی و اجتماعی راهپیمایی اربعین»

به همت معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی پژوهشگاه نشست «پیامدهای فرهنگی و اجتماعی راهپیمایی اربعین» در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در روز سه شنبه، ۳۰ مهرماه با حضور استادان، دانشجویان و علاقمندان و با سخنرانی دکتر جبار رحمانی در سالن اندیشه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد.

در ابتدای جلسه، دکتر زهرا پارساپور، سرپرست معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی پژوهشگاه با یادآوری واقعه کربلا و گرامیداشت ایام اربعین حسینی در مورد رسالت دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی را بررسی تأثیرات و پیامدهای حرکت اربعین به نکاتی اشاره کرد و برگزاری این جلسه را بررسی اثرات حرکت پیاده‌روی اربعین و شناسایی ظرفیت‌های آن برای ایجاد جریان‌های فکری، فرهنگی و اجتماعی قلمداد کرد.

در ادامه دکتر رحمانی، عضو هیأت علمی پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، موضوع سخنرانی‌شان را زمینه‌های تاریخی اجتماعی پیاده‌روی اربعین بیان کرد. پدیده‌ای که چند سالی است در ایران و سایر کشورها به آن پرداخته می‌شود. مقوله‌ای که از باب آیین‌های جدید، سنت‌های جدید و شعائر جدید قابلیت طرح و بررسی را دارد.

و روشنفکر است که از اصطلاح «کارناوالیزه» شدن و عوامانه بودن استفاده می‌کند که به این نقد هم می‌توان پاسخ‌هایی داد.

وی ادامه داد: جمهوری اسلامی ایران با انقلاب دینی سرکار آمد و ایده‌اش هم گسترش آئین و شعائر دینی بود. در سال‌های اول انقلاب گفتمانی شکل گرفت که بر پایه دوگانه‌هایی مثل انقلابی و غیرانقلابی، مؤمن و کافر، حزب‌الله و حزب شیطان و ... بود. در چنین فضایی، سیاست‌هایی مثل برگزاری نماز در ادارات و حضور روحانی و ... شکل گرفت اما از دهه ۷۰ به بعد، دولت به این نتیجه رسید که آئین‌های دینی، دیگر جواب نمی‌دهند و گفتمان مذهبی حاکم در ایران، به نوعی ناکامی دست یافت. در همین دوره مداحان ظاهر شدند و خیلی هم قدرت پیدا کردند. ناکارآمدی و تغییرات در این دوره تناقض‌هایی را شکل داد که این احساس نیاز به وجود آمد که به یک گفتمان دینی جدید نیاز داریم؛ گفتمان دینی که سهل‌الوصول باشد و به ما حس رستگاری بدهد چون گفتمان‌های دینی تا پیش از این سخت بودند و همواره به ما احساس گناه می‌دادند. در چنین شرایطی، آئین‌های عزاداری جدید خودشان را نشان دادند که پیاده‌روی زیارت اربعین،

یکی از آنها بود. در نظر داشته باشید که زیارت و عزاداری، دو مکانیزم اصلی شیعه هستند و هویت تشیع با این دو عنصر گره خورده است.

وی در پایان گفت: مُرادم از اینکه در حال استفاده از آخرین ذخایر شیعی یعنی کربلا هستیم، این است که باید حواسمان باشد که چه اتفاقی در حال رخ دادن است چون معلوم نیست که بعد از این چه اتفاقی بیفتد. اینکه آخرین ذخیره تشیع را این‌گونه استفاده می‌کنیم، نیاز به بازاندیشی توسط اصحاب علوم انسانی دارد. اگرچه هم دولت و هم مردم از آن خشنود هستند ولی این خشنودی به این معنا نیست که اتفاق درستی در حال رخ دادن است.

در پایان، حاضرین در جلسه سوالات خود را از سخنرانان مطرح و جلسه بصورت تعاملی میان حضار و سخنرانان ادامه و پایان یافت.

گفتنی است، فایل صوتی و تصویری این نشست هم در بخش سخنرانی‌ها و نشست‌های سایت پژوهشگاه در دسترس علاقمندان است. در ادامه، منتخبی از عکس‌های این مراسم قابل مشاهده است.



#### ۱۴. نشست «یاد شاعر: بزرگداشت دکتر قیصر امین پور»

روز یکشنبه ۱۹ آبان ماه ۱۳۹۸ به همت پژوهشکده زبان و ادبیات و با همکاری معاونت کاربردی سازی و فرهنگی نشست با عنوان «یاد شاعر» برای بزرگداشت دکتر قیصر امین پور در سالن حکمت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. در این نشست، استادان، دانشجویان و میهمانانی از پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، دانشگاه تهران، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشگاه خوارزمی، دانشگاه تربیت مدرس، دانشگاه پیام نور، کتابخانه مینوی، و تنی چند از شاعران و... حضور داشتند.

در ابتدای نشست، دکتر فاطمه راکعی، عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، از حوزه هنری و آشنایی با قیصر امین پور و سید حسن حسینی و نیز همکاری با قیصر در دانشگاه الزهراء، مجله سروش نوجوان، دفتر شعر جوان و انجمن شاعران ایران صحبت کرد. این سخنران ظرفیت بالای تعامل، مدارا و گفتگو را در شخصیت مرحوم امین پور بارز دانست.

پس از آن دکتر روح‌الله هادی، عضو هیأت علمی دانشگاه تهران، از روزگار همکاری با دکتر امین پور در دانشگاه تهران سخن گفت. دکتر هادی بیان کرد: تجلی دانش در آدمیان، اخلاق و تجلی ایمان، نیکی است. آنچه قیصر از خیر و دانش و نیکی و فضل و فضیلت آموخته بود، در شخصیتش تجلی یافته بود. وی با تأکید بر روحیه حقیقت‌طلبی و حقیقت‌جویی قیصر، افزود: زنده‌یاد امین پور به دنبال یک حقیقت آرمانی در ناکجاآباد زمین یا ناکجاآباد آسمان بود و در این راه از هیچ کوششی فروگذار نمی‌کرد و آن حقیقتی را که می‌جست، در شعر یافته بود. چون شعر، جایی است که هرچه نباشد را می‌آفریند: «حتی اگر نباشی می‌آفرینمت». دکتر هادی اشعار قیصر را یک دوره تاریخ اجتماعی ایران خواند و تأکید کرد پس از مرگ قیصر، بسیاری سعی در انتساب او به خود و به جریان خود داشتند، اما قیصر وابسته به هیچ جریانی نبود.

دکتر محمد شادروی‌منش، عضو هیأت علمی دانشگاه خوارزمی، سخنران بعدی این نشست با یاد مرحوم امین پور و مرحوم مظاهر مصفا سخنان خود را آغاز، و به ارتباط میان دو زنده‌یاد اشاره کرد. وی همچنین با یادکرد جلسه دفاع از رساله قیصرامین پور، به نکاتی درباره انتخاب عنوان رساله (سنت و نوآوری در شعر معاصر) پرداخت. دکتر شادروی‌منش با ذکر ویژگی‌های مدرنیته، شعر قیصر را از انسان‌گرایی مدرن، عقلانیت مدرن و سکولاریزم به دور دانست و تأکید کرد: قیصر در این مسیر حرکت نکرده، بلکه شاخه‌ای نو از درخت سنت و پیوسته به آن است.

در ادامه نشست، دکتر اسماعیل امینی، عضو هیأت علمی دانشگاه تهران و سخنران دیگر نشست، به نقد فرایند داوری پایان‌نامه‌ها و مقالات علمی پژوهشی پرداخت و تأکید کرد: بسیاری از شعرهایی که در این آثار

ذکر می‌شود، اصلاً از قیصر نیست. این مسئله درباره شاعری که معاصر است و اشعار او چاپ شده و در دسترس است، عجیب می‌نماید. همچنین با ذکر مواردی از تحلیل‌های اشتباه و سرسری از اشعار امین پور، بر لزوم دقت بیشتر پژوهشگران و داوران تأکید کرد.

شاعر معاصر، عبدالجبار کاکایی، در ادامه برنامه، به بررسی شکل‌گیری جریان شعر انقلابی در دوران انقلاب و سپس شکل‌گیری حوزه هنری پرداخت. وی خروج قیصر از حوزه هنری را به منزله ورود او به اجتماع دانست. به بیان وی، قیصر رفتاری صادقانه و عاطفی و نگاهی هنرمندانه نسبت به زبان داشت و بازی‌های زبانی، در سخن گفتن روزانه او نیز دیده می‌شد.

در پایان نشست دکتر زیبا اشراقی، همسر مرحوم امین پور، ضمن تشکر از حضور استادان، شعری از استاد مظاهر مصفا خواند و شباهت آن را با غزلی از قیصر یادآور شد. وی پژوهشگران را به نقد منابع و بررسی این دست تأثیر و تأثرات در میان شعر شاعران، دعوت کرد.

این نشست با اهدای لوح فشرده صدای شاعر از طرف معاونت فرهنگی پژوهشگاه به حاضران و میهمانان، پایان یافت. در ادامه، منتخبی از عکس‌های این مراسم قابل مشاهده است.



نشست «یاد شاعر: بزرگداشت دکتر قیصر امین پور» / ۱۹ آبان ۱۳۹۸

## ج- نشست های بصیرت‌افزایی

### ۱۵. نشست بصیرت‌افزایی (۱) «میزان حق و باطل در اندیشه حضرت علی (ع)»

در آستانه شهادت امیرالمؤمنین (ع)، به همت معاونت فرهنگی- اجتماعی و با همکاری پایگاه بسیج پژوهشگاه (پایگاه بسیج شهید آوینی) و مرکز تحقیقات امام علی (ع)، اولین نشست از سلسله نشست های طرح بصیرت‌افزایی با عنوان «میزان حق و باطل در اندیشه حضرت علی (ع)» در روز یکشنبه ۵ خرداد ۱۳۹۸ در سالن حکمت پژوهشگاه برگزار شد.



### ۱۶. بصیرت‌افزایی (۲) «تحول مفهومی حفظ نظام در اندیشه امام خمینی»

دکتر مهدوی زادگان: رویکرد حفظ نظام در اندیشه امام منجر به گذار از مفهوم مرجعیت به ولایت شد در آستانه سی امین سالگرد ارتحال امام خمینی (ره)، معاونت فرهنگی- اجتماعی با همکاری پایگاه بسیج پژوهشگاه دومین نشست از سلسله نشستهای طرح بصیرت‌افزایی را با عنوان «میزان تحول مفهومی حفظ نظام در اندیشه امام خمینی (ره)» در روز دوشنبه ۱۳ خرداد ۱۳۹۸ در سالن اندیشه پژوهشگاه برگزار کرد. در پایان نشست، دکتر مهدوی زادگان به سؤالات حاضران پاسخ داد.



### ۱۷. طرح بصیرت‌افزایی (۳) اخلاق حرفه ای در پژوهش؛ مسئولیت اجتماعی دانش

به همت معاونت فرهنگی- اجتماعی پژوهشگاه سومین نشست از سلسله نشست‌های طرح بصیرت‌افزایی با عنوان « اخلاق حرفه ای در پژوهش: مسئولیت اجتماعی دانش» در روز سه شنبه ۴ تیرماه در سالن حکمت پژوهشگاه برگزار شد.

در این نشست که اکثر استادان جوان پژوهشگاه حضور داشتند، دکتر نعمت الله فاضلی در رابطه با اخلاق حرفه ای در پژوهش، به بحث مسئولیت اجتماعی دانش و دانشگاه اشاره کرد و گفت: این مسأله به خودی خود اضطراب آور است، چرا که فرم یادگیری و یاددهی در دانشگاه مشکل دارد و حالت ابزاری پیدا کرده است. علاوه بر این، ایدئولوژی، حکومت و سیاست در آن دخالت میکند. همچنین زندگی فردی بر زندگی و مسئولیت اجتماعی دانشگاهی ترجیح داده می شود. در پایان این نشست، دکتر فاضلی به سؤالات حاضران پاسخ گفت.



## ۱۸. طرح بصیرت‌افزایی (۴) مناظره «مسئولیت اجتماعی دانشگاه»

به همت معاونت فرهنگی- اجتماعی پژوهشگاه، چهارمین جلسه طرح بصیرت‌افزایی با مناظره بین دکتر نعمت‌الله فاضلی و دکتر داوود مهدوی زادگان از اعضای هیأت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با موضوع «مسئولیت اجتماعی دانشگاه» روز سه‌شنبه ۱۸ تیرماه ۱۳۹۸ در سالن حکمت پژوهشگاه برگزار شد. نعمت‌الله فاضلی در ابتدای نشست گفت: نهاد دانشگاه در ایران با چند ایده مسئولیت اجتماعی درگیر بوده است. نهاد دانشگاه خودش را به طور ساختاری پاسخگوی چه چیز می‌داند؟ اگر دارالفنون را به عنوان شروع دانشگاه معاصر و نقطه گسست از شکل‌های پیشامعاصر دانشگاه در ایران بدانیم، دانشگاه ایرانی در مرحله اول پاسخگوی قدرت سیاسی و سلطنت بوده است. لذا به آن دارالعلم یا دارالحکمه نگفتند و نامی شبیه به سرزمین تکنیک‌ها برای آن گذاشتند و در آن علمی مانند پزشکی و مهندسی و علوم‌ی که برای توپخانه‌ها مناسب باشد شکل گرفت. در انتهای این نشست دکتر فاضلی و دکتر مهدوی زادگان به تعدادی از سؤالات حاضران پاسخ گفتند. در ادامه، منتخبی از عکس‌های این مراسم قابل مشاهده است.



## ۲- بازدیدها

### ۱۹. بازدید دانش آموزان منطقه شش تهران از پژوهشگاه

با هماهنگی معاونت فرهنگی- اجتماعی، تعداد ۱۵۰ نفر از دانش آموزان دبیرستان های پسرانه منطقه ۶ تهران که در آستانه انتخاب رشته قرار دارند، جهت آشنایی با رشته های علوم انسانی و پژوهشگاه های پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در روز دوشنبه ۹ اردیبهشت از پژوهشگاه بازدید کردند. در ابتدا دانش آموزان به صورت گروهی از کتابخانه مرکزی پژوهشگاه بازدید کردند و دکتر رادفر، رئیس کتابخانه پژوهشگاه توضیحات لازم را در خصوص نحوه کار کتابخانه به دانش آموزان ارائه کرد.

در ادامه این برنامه دکتر روح الله شهابی، عضو هیأت علمی پژوهشگاه اخلاق و تربیت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در سالن حکمت پیرامون اهمیت علوم انسانی و همچنین گرایش های مختلف رشته روانشناسی توضیحاتی ارائه داد. سپس دکتر سیدبیوک محمدی، عضو هیأت علمی پژوهشگاه مطالعات اجتماعی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی پیرامون جایگاه علوم انسانی در جهان امروز و چگونگی موفقیت در این عرصه سخنرانی کرد. در انتهای این نشست دکتر محمدی به تعدادی از سؤالات دانش آموزان پاسخ داد.





## ۲۰. بازدید همکاران و دانشجویان پژوهشگاه از برج میلاد

به مناسبت میلاد پیامبر اسلام (ص) و امام جعفر صادق (ع)، با برنامه ریزی و هماهنگی معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی، تعداد ۶۰ نفر از پژوهشگران، همکاران و دانشجویان پژوهشگاه در روز چهارشنبه ۲۲ آبان ۱۳۹۸ از برج میلاد تهران بازدید کردند. در بازدید از برج میلاد که ششمین برج مخابراتی دنیا از نظر ارتفاع است، ابتدا بازدید کنندگان به «سکوی دید باز» رفتند و با توضیحات مسئول مربوطه مناظر مختلف شهر تهران را مشاهده کردند.

در بخش دوم، بالاترین قسمت برج میلاد، «گنبد آسمان» مورد بازدید قرار گرفت. در این بخش مسئول مربوطه توضیحات لازم را در مورد نمادهای به کار گرفته شده در گنبد آسمان که شامل نمادهای چهارگانه طبیعت و بخشهایی از ادبیات و فرهنگ ایران بود، ارائه کرد. در بخش سوم، همکاران و دانشجویان به موزه مشاهیر رفتند و از مجسمه های مشاهیر ایران بازدید کردند. در بخش انتهایی نیز از موزه شهرداری تهران که شامل دستخط هایی از پادشاهان قاجار و اشخاص مشهور دوره قاجار و پهلوی و همچنین هدایای شهرداری های شهرهای مهم دنیا به شهرداری تهران بود، بازدید به عمل آمد. در ادامه، منتخبی از عکس های این مراسم قابل مشاهده است.



### ۳. مدرسه تابستانی

#### ۲۱. مدرسه تابستانی ۱- موانع توسعه در ایران



به همت معاونت فرهنگی- اجتماعی پژوهشگاه، چهارمین مدرسه تابستانی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با موضوع «توسعه ایران؛ چالش‌های گذشته، چشم‌انداز آینده» از ۲۲ تا ۲۵ تیر ۱۳۹۸ برگزار شد. در این مدرسه، دکتر حسین راغفر با عنوان «موانع توسعه در ایران»، دکتر محمد فاضلی با عنوان «دولت و توسعه»، دکتر علیرضا علوی تبار با عنوان «سیاست و

توسعه» و دکتر مقصود فراستخواه با عنوان «جامعه و توسعه» درس‌گفتارهایی ارائه کردند. دانشجویان، دانش‌آموختگان و علاقه‌مندانی از رشته‌های مختلف اقتصاد، مدیریت، جامعه‌شناسی، ارتباطات و ... در این جلسات شرکت کرده و در پایان گواهی دریافت کردند.

در این نشست‌ها، تقویت نهادهای مدنی و واسطه، توسل به خردورزی جمعی، افزایش مشارکت اجتماعی شهروندان، همکاری دولت و مردم برای تولید خیر جمعی، اقدامات اصلاحی کوچک و گام به گام، توجه به هستی‌شناسی و پیچیدگی‌های جامعه ایرانی برای طراحی برنامه‌های توسعه و استقرار دولت با ظرفیت، شفاف و پاسخگو به عنوان مهمترین الزامات توسعه ایران عنوان شد.

در اولین نشست مدرسه تابستانی سال ۹۸ در روز ۲۲ تیرماه، دکتر حسین راغفر، اقتصاددان و عضو هیأت علمی دانشگاه الزهراء، به بحث پیرامون موضوعات ریشه‌های تاریخی عقب‌ماندگی در ایران، عملکرد اقتصاد ایران، ابرچالش نظام تصمیم‌گیری‌های اساسی، ابرچالش جمعیت و اشتغال، ایران در بستر اقتصاد دانش، بی‌ثبات‌سازی اقتصاد کلان و پیامدهای آن که آسیب‌های اجتماعی و فساد ساختاری در ایران است، و در نهایت، راهکارهای پیشنهادی برای حل معضلات اقتصاد و خوشه‌های صنعتی در ایران پرداخت. دکتر راغفر با نقل قول از ریچارد الیوت بندیک در کتاب «تأمین مالی صنعتی در ایران» که در سال ۱۳۹۴ به فارسی ترجمه و چاپ شده است، از الگوی مصرف ایرانیان و فرهنگ اقتصادی حاکم مانند مصرف‌گرا بودن و سرمایه‌گذاری در زمین و مسکن انتقاد کرد و گفت: فقدان یک راهبرد توسعه صنعتی در کشور، موجب سردرگمی در جهت‌گیری فعالیت‌ها در تمامی بخش‌های اقتصادی شده است

او ابرچالش‌های راهبردی اقتصاد ایران را شامل «نظام تدبیر و تمشیت امور» که خود ناشی از چالش‌های جمعیت و اشتغال، انرژی و آب، و نوآوری و فناوری است، دانست و گفت: چه در برنامه‌های عمرانی پهلوی دوم و چه در برنامه‌های توسعه بعد از انقلاب، سهم تشکیل سرمایه ثابت ناخالص فعالیت‌های اقتصادی از کشاورزی بسیار ناچیز بوده و سهم صنعت و معدن هم حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد بوده است. این درحالیست که ۷۰ درصد آنرا بخش خدمات تشکیل داده است که به معنای دلالی و واسطه‌گری است.

همچنین، رشد ارزش قیمت‌گذاری همه بخش‌های اقتصادی کم بوده و فقط خدمات بانکی به معنای رباخواری، خرید و فروش پول و ارز و وام بانکی رشد قابل توجهی داشته است. وی همچنین با استناد به شاخص‌ها و نمودارهایی در زمینه روند رشد بهای زمین، مسکن و اجاره، توزیع اعتبارات بانکی در بخش‌های اقتصادی، نبود قانون مالیات بر زمین و مسکن از وضعیت اقتصادی حاکم بر کشور انتقاد کرد و گفت: کسانی که خود منافعی در این وضعیت دارند، اجازه نمی‌دهند که این رویه‌های غلط اصلاح شود. وی افزود: از اواسط دوران قاجار تاکنون، ما اسیر سرمایه‌های تجاری و مالی شده‌ایم و این صاحبان سرمایه‌ها هستند که سیاست‌های کلی را هم تعیین می‌کنند.

راغفر با استناد به سبد محصولات صادراتی و وارداتی ایران گفت: صادرات ما عمدتاً نفت و گاز و محصولات خام و اولیه است، تولید و کالاهای دانش‌بنیان در اقتصاد ایران جایی ندارد و بسیار وابسته به واردات محصولات نهایی هستیم. او این وضعیت را ناشی از نظام تصمیم‌گیری دانست و گفت: امنیت ملی، آینده‌نگری و مردم، غائبین بزرگ نظام تصمیم‌گیری هستند. به همین خاطر است که نهادهای مستقر، به جای خدمت به رفاه و سعادت مردم، در خدمت منافع صاحبان سرمایه هستند. فلسفه اقتصادی و راهبرد توسعه نظام مشخص نیست و نوعی سرمایه‌داری رفاقتی حاکم شده است که محصول نهایی آن، ناکارآمدی است.

این عضو هیئت علمی دانشگاه الزهراء، با اشاره به اینکه میانگین اشتغال جوانان در جهان، ۴۱ درصد و در ایران، ۲۲ درصد است، همچنین بعد از هند و چین، ایران، بالاترین آمار مهاجرت جوانان به امریکا را دارد، گفت: این امر به دلیل بی‌ثباتی اقتصاد کلان و ضدتولید بودن اقتصاد ماست، به گونه‌ای که کار در اقتصاد ما جایی ندارد.

راغفر، با ترسیم مثلی که سه رأس آن، رباخواری بانکها، سوداگری از طریق واردات و صادرات، و سفته بازی در زمین و مسکن و ارز است، گفت: بانکها سرمایه‌های مردم را می‌گیرند و به سوداگران و سفته‌بازان وام می‌دهند نه به تولید، صنعت و کشاورزی. به این ترتیب، به قول جان مینارد کینز، رکودهای بزرگ سر بر می‌آورند چرا که پول از چرخه صنعتی خارج شده و به چرخه مالی سوق داده شده است.

وی با اشاره به اینکه روند نرخ سود بانکی در اقتصادهای مهم جهان نزولی و در ایران صعودی بوده است، گفت: متوسط نرخ سود بانکی در ۱۴۰ کشور جهان، کمتر از ۵ درصد است و ایران در میان این کشورها، بیشترین نرخ سود بانکی را دارد. همچنین، رتبه ایران در شاخص‌های رقابت‌پذیری جهانی در بین ۱۴۰ کشور، ۸۹ است. وی، عدم دسترسی به تأمین مالی، تورم، بروکراسی ناکارآمد دولتی، بی‌ثباتی سیاست‌گذاری‌ها، فساد و تأمین غیرکافی زیرساخت‌ها را از جمله مهمترین دشواری‌های کسب و کار در ایران دانست.

راغفر تأکید کرد: وقتی ۷۰ درصد هزینه‌های تولید در ایران ارزی است، معلوم است که نوسانات قیمت ارز با آن چه می‌کند. وی با اشاره به اینکه در سالهای پس از جنگ تحمیلی تا کنون، چهار شوک ارزی داشته‌ایم (سال ۱۳۷۲، سال ۱۳۷۸، سال ۹۲-۱۳۹۱ و آخرین در سال ۹۷-۱۳۹۶) گفت: رشد قیمت ارز در یکسال گذشته، برنامه مشترک دولت و مجلس بود که به علت ورشکستگی بانکها صورت گرفت. مبلغ بالایی از سپرده‌های مردم نزد بانکها گم شده است که ظاهراً حدود ۸۲۰ هزار میلیارد است. به همین جهت، دولت، بسته حمایت از بانکها را تنظیم و اجرا کرد که شامل افزایش قیمت ارز، آب کردن شمش طلا و ضرب و فروش سکه، و دادن وام ماهیانه بانک مرکزی به بانکهای خصوصی بوده است.

راغفر توضیح داد: به این کار، گرفتن «مالیات تورمی» می‌گویند که نادرست‌ترین نوع مالیات است، چرا که اقشار ضعیف و طبقه متوسط را هدف می‌گیرد. افت ارزش پول مردم، نوعی مالیات گرفتن از آنها و حتی بدتر، دست بردن به جیب آنهاست. راغفر تأکید کرد: سلطه روندهای مالی شدن اقتصاد بر اقتصاد تولیدی و صنعتی، ناشی از سیاست‌های نئولیبرالیستی و یک پروژه است که در همه دنیا کم و بیش به همین صورت پیش رفته است. البته، دو رخداد «برگزیت» و «روی کار آمدن ترامپ»، نشانه پایان لیبرالیسم اقتصادی و بازگشت به نوعی ناسیونالیسم اقتصادی است.

حسین راغفر، در پایان، تنها روزنه امید اصلاح امور را تقویت نهادهای مدنی، مشارکت اجتماعی و مطالبه‌گری مردم دانست و گفت: اولین شرط اصلاح امور و پایان دادن به چرخه فلاکت در ایران، رها شدن دولت از وضعیت تسخیرشدگی است. در حال حاضر، دولت در تسخیر سرمایه‌داران است و صاحبان منافع بزرگ که بعضاً برخی نهادها و بنیادها و اشخاص هستند، از ادامه این وضعیت سود می‌برند. باید اصلاحات ساختاری صورت گیرد که به شرط عزم سیاسی امکان‌پذیر است.

در انتهای این نشست، دکتر راغفر به تعدادی از سؤالات حاضران پاسخ گفت.

## ۲۲. مدرسه تابستانی ۲- دولت و توسعه



به همت معاونت فرهنگی- اجتماعی پژوهشگاه، چهارمین مدرسه تابستانی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با موضوع «توسعه ایران؛ چالش‌های گذشته، چشم‌انداز آینده» از ۲۲ تا ۲۵ تیر ۱۳۹۸ برگزار شد. در این مدرسه، دکتر حسین راغفر، با عنوان «موانع توسعه در ایران»، دکتر محمد فاضلی، با عنوان «دولت و توسعه»، دکتر علیرضا علوی‌تبار با عنوان «سیاست و

توسعه» و دکتر مقصود فراستخواه، با عنوان «جامعه و توسعه» درس‌گفتارهایی ارائه کردند. دانشجویان، دانش‌آموختگان و علاقه‌مندانی از رشته‌های مختلف اقتصاد، مدیریت، جامعه‌شناسی، ارتباطات و... در این جلسات شرکت کرده و در پایان گواهی دریافت کردند.

در دومین نشست در روز ۲۳ تیرماه، دکتر محمد فاضلی، جامعه‌شناس و عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی با عنوان «دولت و توسعه» به سخنرانی پرداخت. فاضلی در ابتدا با ارجاع به کتاب «دولت در جامعه»، چهار دیدگاه مختلف به رابطه دولت و توسعه را «نگاه فرهنگ‌گرا»، «نگاه ساختارگرایانه سیستمی»، «انتخاب عقلانی» و «نهادگرایی تاریخی» عنوان کرد. سپس در توضیح نهادگرایی تاریخی، با استناد به کتاب «سیاست در بستر زمان»، گفت: نهادها، در بستر زمان، کنشگران را محدود می‌کنند. اقدام اولیه، تصمیم‌ها و اقدامات بعدی را دشوارتر می‌کند. هر اقدامی، حلقه‌های بازخوردی ایجاد می‌کند که خود را تقویت می‌کنند. این امر همان مقاومت ساختار در برابر تغییر است. اما گاهی، یک لایه به لایه‌های ساختاری موجود اضافه می‌شود که همه لایه‌های قبلی را در خود حل می‌کند یا بر آنها مسلط می‌شود. بنابراین نهادهای دولتی قابل تغییرند و از طریق گام‌های کوچک می‌توانیم آنها را تغییر دهیم

وی، به کتابهای «نقش دولت در جهان در حال تحول» و «غوغای دست‌یابی به دولت کارآمد» اشاره کرد و گفت: در یک دورانی، تنها بر ارزش‌های لیبرالیسم و آزادسازی تأکید می‌شد اما از دهه ۹۰ به بعد، می‌دانیم که دولت‌ها در توسعه، نقش تعیین‌کننده‌ای دارند. دولت، مردم و همه نیروهای موجود در یک کشور باید با هم کار مشترک انجام دهند تا توسعه محقق شود.

فاضلی در ادامه، به شرح مفهوم «دولت با کیفیت» پرداخت و گفت: دولت برای ایجاد توسعه، باید «ظرفیت» داشته باشد که با معیارها و شاخص‌های مختلفی توصیف شده است؛ یکم، نفوذ داشتن در جامعه، دوم، قدرت

تنظیم روابط اجتماعی، سوم، تحصیل منابع از جامعه، چهارم، تخصیص مؤثر منابع، پنجم، پاسخگو بودن، ششم، اجماع‌سازی قدرت‌ها، هفتم، اعمال زور و مجازات. وی به نقل از یان مارش، این ظرفیت را شامل ظرفیت سیاسی، ظرفیت سیاست‌گذاری و ظرفیت سازمانی عنوان کرد.

وی افزود: استقلال نسبی از طبقات و گروه‌های اجتماعی و ظرفیت مشارکت‌پذیری و مشورت با جامعه نیز از دیگر ویژگی‌های دولت با ظرفیت است. همچنین، داشتن ساختارهای بروکراتیک کارآمد، ظرفیت جلوگیری از فساد و بی‌طرفی نیز از ضرورت‌های دولت با ظرفیت است. فاضلی، نتیجه گرفت که برای توسعه ایران، باید «باظرفیت‌سازی» دولت را تعریف و اجرا کنیم. اما آنها که از وضع ناسالم موجود نفع می‌برند، همیشه مانع اصلاح امور هستند. بنابراین، باید تسهیل ارتباط با افکار عمومی، اصلاح ساز و کارها و استفاده از ابزارهای تنظیم‌گری در دستور کار دولت قرار گیرد.

این پژوهشگر و مترجم، ظرفیت سازمانی دولت را منوط به شایسته‌گزینی، شفافیت اطلاعات، مقررات هدایت‌کننده، رویه‌های گزارش‌دهی، ایجاد رقابت، مشارکت حداکثری شهروندان و حذف فعالیت‌های موازی دانست و گفت: دولت‌ها، زمانی تن به اصلاحات می‌دهند که یا بحران اقتصادی از راه رسیده، یا تهدید خارجی در میان است و یا دلبستگی کمتری به ساختارهای قبلی دارند و ایده اصلاحات را پذیرفته‌اند. وی تأکید کرد که دولت‌ها باید اصلاحات را کانون همبستگی ملی کنند و از طریق گفتگو، آنرا به پروژه خود مردم تبدیل سازند. این همان چیزی است که بانک جهانی تحت عنوان «رویکرد همه با هم» مطرح کرده، یعنی مشارکت همه گروه‌های اجتماعی در اصلاحات.

این استاد دانشگاه، مشکل اصلی اصلاحات را گروه‌های ذینفع که در برابر تغییر شرایط مقاومت می‌کنند دانست و بخش دوم سخنرانی خود را تحت عنوان «اقتصاد سیاسی اصلاحات؛ مانع توسعه در ایران» به موضوع برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری دولت‌ها برای اجرای اصلاحات اختصاص داد. فاضلی توضیح داد: در هر وضعیت ناکارآمد، عده‌ای منافع مشروع و نامشروع دارند. همانطور که در فصل آخر کتاب «دغدغه ایران» آورده‌ام، دولتی که هدفش اصلاح سیاست‌هاست و می‌خواهد با گام‌های کوچک و با فروتنی آنرا انجام دهد، موانعی بر سر راه دارد که اولین و مهمترین آنها به خطر افتادن منافع برخی گروه‌هاست. در تحلیل برنده - بازنده‌ها، همیشه بازنده‌های قدرتمندی هستند که در برابر فرایند اصلاحات مقاومت می‌کنند. این مقاومت چند علت دارد؛ یا به دلیل از بین رفتن رانت اقتصادی است؛ یا به منظور حفظ قدرت سیاسی؛ یا به دلیل ناشناخته بودن ریسک‌های اصلاحات؛ یا نوعی مقاومت ایدئولوژیک و یا ناشی از طراحی نهادی دولت است.

فاضلی توضیح داد: اصلاح‌گران در چنین وضعیت‌هایی با چند سؤال مهم روبه‌رو می‌شوند: زیان افرادی را که از اصلاحات زیان می‌برند (به شرط مشروع بودن مطالبه‌شان) چگونه جبران کنند؟ نفع‌برندگان مشروع را

چگونه علیه نفع‌برندگان نامشروع بسیج کنند؟ زمان‌بندی و طراحی تاکتیکی اصلاحات را چگونه انجام دهند که به موفقیت برسند؟ چگونه میان گروه‌های مختلف ذینفع و بالاخص در بالاترین سطوح سیاسی وفاق و اجماع ایجاد کنند؟ اصلاحات را از چه بخش‌های کلیدی (و نه همه بخش‌ها) آغاز کنند که کمترین مقاومت و بیشترین اثرگذاری را داشته باشد؟

وی تأکید کرد: برای پاسخ به این سئوالات باید برای هر برنامه اصلاحی کوچک و بزرگی، «نقشه راه اصلاحات» تدوین شود و در آن، گروه‌های موافق و مخالف ذینفع، عوامل تعیین‌کننده هزینه سیاسی، هزینه‌های اقتصادی و فناورانه، ساز و کارها و ملزومات اجماع، زمان‌بندی تاکتیکی و سایر مسائل دیده و تعریف شود. تهیه این نقشه راه نیازمند مطالعه، پژوهش و برنامه‌ریزی است و گاهی ممکن است تبدیل به یک کتابچه شود. بنابراین، سیاستمدار اصلاح‌گر باید کار فنی، کار ارتباطی، دستور کارسازی و کار سیاسی به معنای یارگیری در عرصه سیاست را بلد باشد.

وی افزود: مقاومت‌کنندگان در برابر اصلاحات دو دسته اقدام انجام می‌دهند: یک، دادن اطلاعات و گزارش‌های غلط به سیاست‌گذاران و دوم، دادن اطلاعات به مردم و بسیج کردن ایشان. اصلاحات متناظر با میزان زیادی از عدم قطعیت در طول دوره اصلاحات و درخصوص نتایج اصلاحات است. وی با اشاره به مشکلات اصلاحات، گفت: دولت یا برخی گروه‌های ذینفع ممکن است اطلاعات برتری درباره اصلاحات و نتایج آن داشته باشند، اما ممکن است قادر نباشند آن را با توده مردم (طرفداران اصلاحات) به اشتراک بگذارند. این اطلاعات برای کاهش عدم قطعیت‌ها مناسب است. بخت پذیرش اصلاحات را می‌توان بیشتر کرد اگر بازندگان بپذیرند که در فردای اصلاحات جبران هزینه‌شان خواهد شد.

فاضلی به اهمیت بازتوزیع در اصلاحات اشاره کرد و توضیح داد: اصلاحات زمانی امکان‌پذیر می‌شود که برندگان بتوانند بازندگان را متقاعد کنند که متعهد به جبران حداقل بخشی از باخت‌های آن‌ها هستند. لذا بدون داشتن برنامه‌های بازتوزیعی، عدم قطعیت‌های فردی سبب گرایش به حفظ وضع موجود می‌شود. اما عدم قطعیت درباره نتایج اصلاحات را می‌توان از طریق کمپین اطلاع‌رسانی فعال حامیان اصلاحات کاهش داد. کاهش مخاطره اصلاحات می‌تواند از طریق طراحی گام‌های کوچک اما متوالی که هر گام، اطلاعاتی درباره اثر گام‌های بعدی را آشکار کند، انجام گیرد. این استاد دانشگاه، در پایان، با معرفی کتاب «استراتژی‌های تغییر» چاپ سازمان ملل متحد، گفت: اصلاحات کوچک و گام به گام، مؤثر است اما اندیشه براندازی کامل، بی‌فایده است.

در انتهای این نشست، دکتر فاضلی به تعدادی از سؤالات حاضران پاسخ گفت.

### ۲۳. مدرسه تابستانی ۳- سیاست و توسعه



به همت معاونت فرهنگی - اجتماعی پژوهشگاه، چهارمین مدرسه تابستانی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با موضوع «توسعه ایران؛ چالش‌های گذشته، چشم‌انداز آینده» از ۲۲ تا ۲۵ تیر ۱۳۹۸ برگزار شد. در این مدرسه، دکتر حسین راغفر با عنوان «موانع توسعه در ایران»، دکتر محمد فاضلی با عنوان «دولت و توسعه»، دکتر علیرضا علوی تبار با عنوان

«سیاست و توسعه» و دکتر مقصود فراستخواه با عنوان

«جامعه و توسعه» درس‌گفتارهایی ارائه کردند. دانشجویان، دانش‌آموختگان و علاقه‌مندانی از رشته‌های مختلف اقتصاد، مدیریت، جامعه‌شناسی، ارتباطات و... در این جلسات شرکت کرده و در پایان گواهی دریافت کردند.

نشست سوم در روز ۲۴ تیرماه با حضور دکتر علیرضا علوی تبار، عضو هیئت علمی دانشگاه محیط زیست با عنوان «سیاست و توسعه» برگزار شد. وی با تمایز قائل شدن میان دو رهیافت مطالعه توسعه توضیح داد: در رهیافت کلان و تاریخی، بیشتر به محدودیت‌ها و فرصت‌های توسعه توجه می‌شود و در رهیافت میانی، به کنشگران و مسئولیت بازیگران توسعه و تأکید بنده در سخنرانی امروز هم بر رهیافت میانی است. یعنی به نقش‌ها، مسئولیت‌ها و عملکردها در زمینه توسعه می‌پردازم. وی افزود: پروبلماتیک یا امر مسئله‌آفرین توسعه در ایران، کندی، ناپیوستگی و نامتوازن بودن توسعه است. اگر توسعه را به معنای فرایند افزایش ظرفیت‌ها و پویایی‌های یک نظام اجتماعی برای برآورده کردن نیازهای ادراک شده مردم جامعه و تطبیق با شرایط محیطی لحاظ کنیم، کندی توسعه در ایران، به معنای پس‌افتادگی نسبت به نیازهای ادراک شده و شرایط محیطی در حال تغییر است. ناپیوستگی به معنای انقطاع در این فرایند و نامتوازن بودن، به معنای این است که ابعاد مختلف توسعه، با هم پیش نرفته که خود، می‌تواند مختل‌کننده باشد.

این عضو هیئت علمی دانشگاه محیط زیست، با معرفی کتابش با عنوان «الگوی اقتصاد سیاسی»، به ارائه مدلی برای تبیین مسائل توسعه پرداخت. در این الگو، سه امر «اداره امور عمومی» یا «خط مشی‌گذاری عمومی»، «ساختار قدرت سیاسی» و «نظام اقتصادی» با «نیروهای اجتماعی» تعامل یا رابطه دوسویه دارند. علوی تبار پرسید: اشکال کار در چیست که خط‌مشی‌هایی که طراحی کرده‌ایم، توسعه مد نظرمان را تأمین



نکرده است؟ چرا بیشتر مردم از وضعیتی که دارند ناراضی هستند؟ یا احساس می‌کنند که مشکلاتشان حل نمی‌شود بلکه تبدیل به معضل، بحران و فاجعه می‌شود؟ چرا جامعه ناشاد و فاقد آرامش است؟ اینکه خطاهایمان تکرار شونده هستند، نشانه این است که مشکل، سیستمی است. چرا خط مشی‌هایمان به نفع توسعه نیست؟

وی پاسخ داد: این امر ریشه در دو امر «اداره امور عمومی» و «ساختار قدرت سیاسی» دارد. سیاست ما نه تنها به توسعه کمک نمی‌کند بلکه، آسیب‌ها را تشدید می‌کند. علوی تبار توضیح داد: در این مورد، نیاز به دو نوع آسیب‌شناسی دور و نزدیک داریم؛ آسیب‌شناسی نزدیک، به معنای تمرکز بر اداره امور عمومی است که برونداد مطلوبی ندارد و آسیب‌شناسی دور، به معنای تمرکز بر ساختار قدرت سیاسی است. این استاد دانشگاه توضیح داد: بهترین شاخص برای سنجش توسعه اقتصادی، شاخص سن (آمارتیا سن) است که تولید سرانه ملی و توزیع درآمد (ضریب جینی) را با هم می‌سنجد. سنجش توسعه سیاسی نیز با دو شاخص میزان مشارکت عمومی و فراگیری رقابت سیاسی که به معنای تنوع جریان‌ها و اندیشه‌ها در عرصه رقابت سیاسی است، صورت می‌گیرد. غایت این توسعه، پیدایش حکومت مدرن و دموکراتیک است. علوی تبار با اشاره به نتایج پژوهش‌ها در این خصوص، گفت: دو اشکال مهم در نظام سیاست‌گذاری عمومی ما وجود دارد؛ یکی طراحی نادرست سیستم‌ها و ساختارها؛ دوم، پائین بودن ظرفیت ملی برای خط‌مشی‌گذاری عمومی.

علوی تبار، با اشاره به ۱۴ اصل برای بهره‌وری در سازمان‌های بزرگ، تناسب اختیار و مسئولیت، وحدت جهت و هماهنگی، وحدت فرماندهی، تقسیم‌کار و تخصص، سلسله مراتب، تمرکز، تعریف فرایندها و ... را از جمله این اصول برشمرد و گفت: برای مثال، اقتصاد زیرزمینی، در ایران، از موانع توسعه است. ۳۰ تا ۴۰ درصد اقتصاد ایران زیرزمینی است که دولت، هیچ اطلاعاتی از آن ندارد. در حجم اقتصادی ۴۰۰ میلیارد دلار، وقتی برای ۳۰ درصد اقتصاد، هیچ برنامه‌ای ندارید، کل برنامه‌های دیگر هم به هم می‌ریزد.

وی در ادامه، به بحث ساختار قدرت سیاسی پرداخت و از مفهوم «ظرفیت» برای توضیح آن استفاده کرد و گفت: ظرفیت قدرت سیاسی، به معنای توانایی اقدام اثربخش و مداوم برای رسیدن به اهداف دولت، نظام و جامعه است. علوی تبار افزود: این ظرفیت، دارای ابعادی از جمله، بروکراسی، فسادگریزی، سیاسی، ارتباطی، پاسخگویی، یادگیری، قانون‌گذاری، اجرا و ... است.

وی با تعریف ایدئولوژی به گفتمان معطوف به عمل سیاسی، گفت: ایدئولوژی سیاسی ما با توسعه زاویه دارد. علوی تبار در تشریح آسیب‌های قدرت سیاسی در ایران، به دلایلی از جمله ساختار چندوجهی حکومت، ناسازگاری و تناقض در انجام وظایف و ایفای نقش، خودمختاری حکومت نسبت به نیروهای اجتماعی، وجود

گرایش‌های ایدئولوژیک متعارض در اداره امور عمومی و خط مشی‌گذاری، تصمیم‌سازی‌های غیرعلمی اشاره کرد و گفت: اگر «خشونت» و «دخاله خارجی» را حذف کنیم، دو راه بیشتر برای ایجاد تغییر نداریم؛ یا «بهبودخواهی حکومتی» و یا «جنبش اجتماعی» که در اولی، اصلاح، از درون بخشی از حاکمیت بیرون می‌آید و در دومی، از دل فرودستان. البته بهتر آن است که مانند تجربه‌ای که در اسپانیا و پرتغال ایجاد شد، این هر دو به‌طور موازی و با هم برای ایجاد اصلاحات و تغییرات لازم همراه شوند. در انتهای این نشست، دکتر علوی تبار به تعدادی از سؤالات حاضران پاسخ گفت.

#### ۲۴. مدرسه تابستانی ۴ - جامعه و توسعه



به همت معاونت فرهنگی - اجتماعی پژوهشگاه، چهارمین مدرسه تابستانی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با موضوع «توسعه ایران؛ چالش‌های گذشته، چشم‌انداز آینده» از ۲۲ تا ۲۵ تیر ۱۳۹۸ برگزار شد. در این مدرسه، دکتر حسین راغفر با عنوان «موانع توسعه در ایران»، دکتر محمد فاضلی با عنوان «دولت و توسعه»، دکتر علیرضا علوی تبار با عنوان «سیاست و توسعه» و دکتر

مقصود فراستخواه با عنوان «جامعه و توسعه» درس‌گفتارهایی ارائه کردند. دانشجویان، دانش‌آموختگان و علاقه‌مندانی از رشته‌های مختلف اقتصاد، مدیریت، جامعه‌شناسی، ارتباطات و... در این جلسات شرکت کرده و در پایان گواهی دریافت کردند.

آخرین نشست مدرسه توسعه ایران در روز ۲۵ تیرماه، با حضور دکتر مقصود فراستخواه، جامعه‌شناس و عضو هیأت علمی مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و با موضوع «جامعه و توسعه» برگزار شد. فراستخواه در ابتدا به مسئله‌مندی توسعه در ایران پرداخت و گفت: با برنامه‌های عمران پیش از انقلاب اسلامی، تا درصدی رشد اقتصادی داشتیم اما نتوانست توسعه پایدار ایجاد کند. فکر غالب این بود که با استفاده از وام‌ها و فروش نفت، کالاها و خدمات در جامعه افزایش یابد و اینگونه توسعه پیدا کنیم، اما به ملزومات انسانی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی توسعه توجه نمی‌شد. وی افزود: توسعه، یعنی وقتی جامعه به درک و بلوغ برسد، خود را سازمان دهد و ظرفیت‌هایش را افزایش دهد. به قول آمارتیا سن، توسعه، به معنای گسترش افق انتخاب‌های آدمی است که با شاخص‌هایی مانند درجه آزادی بیشتر، مشارکت جمعی، زندگی قانونمند و پرثمر، دولت پاسخگو، رشد اقتصادی و نیکبختی عمومی همراه است.

فراستخواه، به مجید رهنما و مجید تهرانیان به عنوان دو منتقد فرایند توسعه قبل از انقلاب اسلامی اشاره کرد که هم از سوی دولتمردان و هم روشنفکران مورد بی‌توجهی قرار گرفتند. او، مجید تهرانیان را یک «کنشگر مرزی» خواند که در مرز جامعه، دولت و دانشگاه فعالیت می‌کرد و افزود: یکی دیگر از این کنشگران مرزی، عباس میرزا بود که در مواجهه با ژوبر، سفیر وقت فرانسه در ایران پرسید: آیا استفاده از عقل، باعث توسعه غرب شده و ما در این مورد کوتاهی کرده‌ایم؟ اما معنای این عقل و عقلانیت چیست؟

فراستخواه توضیح داد: عقلانیت، یعنی باید «خردورزی جمعی» صورت بگیرد که تاکنون محقق نشده است. یعنی نتوانسته‌ایم «مدینه عاقله» را به جای «مدینه تحت مدیریت عقلا» «بنشانیم که خود را در شایسته‌گزینی، نقد و پاسخگویی نشان دهد. بدین ترتیب، یک سده آزمون عقل نخبه‌گرا داشته‌ایم؛ از ۱۳۰۰ تا ۱۳۵۷ عقل تکنوکراتیک بر جامعه حاکم بوده که پروژه مدرنیزاسیون را پیش برده است و از ۱۳۵۷ تا کنون هم عقل ایدئولوژیک حاکم بوده که پروژه اسلامیزاسیون را اجرا کرده است.

فراستخواه، با اشاره به شاخص «آمادگی اقتصاد دانش» گفت: بانک جهانی در سال ۲۰۱۲ از این نظر، کشورها را به پنج کلاس تقسیم کرده است که ایران در کلاس دو قرار دارد. یعنی حتی کمی پایین‌تر از وضعیت ترکیه، مصر و عربستان. همچنین، در پیمایش ارزش‌های جهانی در سال ۲۰۰۸، در نقشه وضعیت کشورها از حفظ بقاء تا خودشکوفایی، ایران در وضعیتی است که مردمش بیشتر دغدغه بقاء دارند تا خودشکوفایی و خودبیانگری و ارزش‌های عالی. این پژوهشگر، تأکید کرد: باید به جامعه ایرانی برگردیم و ببینیم که چه ویژگی‌هایی دارد که پروژه‌هایش دائماً شکست می‌خورد. مطالعه عادت واره‌های اجتماعی ما نشان می‌دهد که ما ملتی گمنشافتی هستیم که به ارتباط رو در رو علاقه داریم، روابط‌گرا هستیم، پوچی فکری یا نیهیلیسم در ما لانه کرده است؛ از مسئولیت فرار می‌کنیم؛ خود را قربانی سیستم جلوه می‌دهیم؛ یک ترومای فرهنگی داریم؛ احساس قربانی بودن، کرختی و بی‌مسئولیتی، به ستوه‌آمدن و استیصال، ... از ویژگی‌های فعلی جامعه ایرانی است. پس مسئله توسعه، مسئله جامعه و نهادهای اجتماعی است. وی سپس به نتایج «پیمایش ترجیحات جهانی» اشاره کرد که به صورت آنلاین موجود است و می‌توان در آن، ویژگی‌های ملت‌ها را با هم مقایسه کرد. فراستخواه، به عنوان نمونه، از «شکیبایی» در زیست اجتماعی و ارتباطات به عنوان یکی از ویژگی‌های اجتماعی مؤثر در توسعه یاد کرد و گفت: ایران از نظر شکیبایی، بسیار پایین‌تر از متوسط جهانی است. درحالی‌که چین، کره و ... بسیار بالا هستند. عراق، ترکیه و هند هم پایین هستند. بدون شکیبایی، توسعه، امکان‌پذیر نیست.

وی با اشاره به نقشه فرهنگی شوارتز گفت: در ایران، بیشتر، سلسله‌مراتبی و ادغام‌گرایانه فکر می‌کنیم؛ می‌خواهیم از منافع فوری بهره‌مند شویم و خودگردانی فردی ضعیفی داریم. فراستخواه افزود: همچنین، براساس مدل تفاوت‌های فرهنگی هافستید، اجتناب از نااطمینانی در ایران بسیار بالاست؛ فرهنگ جمع‌گرایی درون‌گروهی و فردگرایی اجتماعی در ایران بسیار اهمیت دارد؛ اینها خصیصه‌های دوگانه یا ژنوسی جامعه ایرانی است. بنابراین، فهم جامعه ایرانی آسان نیست چون جامعه‌ای دوگانه است و با یکسری شاخص سنجدیده نمی‌شود، بلکه باید با رویکرد زیست-بوم جامعه و پویایی‌شناسی جامعه راجع به جامعه ایرانی نظر

دهیم. اکنون جامعه ما قطبی شده است بدین معنی که در زیست-جهان مردمان، میل به پیشرفت، رشد و شکوفایی وجود دارد اما سیستم‌ها با آن توازن و همخوانی ندارند.

فراستخواه به مطالعه گلوب به سرپرستی جاویدان و دستمال‌چیان اشاره کرد و گفت: بر اساس پژوهش آنها، میل به موفقیت در ایرانیان بسیار بالاست، اما آینده‌نگری، جهت‌گیری درازمدت، صبوری، برنامه‌ریزی، امید و ... با این میل، همساز نیست و واگراست. به این معنی که جامعه ایرانی میل به پیشرفت دارد اما امید ندارد. اینها پیچیدگی‌های این جامعه است که باعث شده ما اکنون، جامعه‌ای پر تب و تاب، پرتشنج و ناآرام داشته باشیم. انگار جامعه دچار بحران بلوغ شده و می‌خواهد قد بکشد و بزرگ شود. در این میان، صفات، روابط و مناسبات، نهادها و ... هم تغییر می‌کند.

فراستخواه سپس به سراغ بحث تغییرات ساختی در جامعه ایرانی رفت و گفت: ساخت زندگی، یا ماده زندگی که عوض شود، بینش و نگرش و اندیشه‌ها هم تغییر می‌کنند. به عنوان نمونه، تغییرات جمعیتی، بزرگ شدن جمعیت و افزایش شهرنشینی در الهیات و خدانشناسی تغییر ایجاد می‌کند. یعنی نظام‌های معرفتی قبلی، پاسخگوی نیازهای این جامعه جدید نیست. اکنون بیش از ۹۰ درصد جمعیت تهران باسواد است؛ ایران از نظر سرمایه اجتماعی در رتبه ۸۰ یعنی کمی پائین‌تر از متوسط قرار دارد؛ از نظر گروه درآمدی هم در رتبه ۸۰ یعنی بالاتر از میانگین جمعیت هستیم؛ از نظر سنی، از میانگین ۲۲ سال قبل از انقلاب، به ۳۰ سال رسیده‌ایم؛ ضریب جینی در حال حاضر ۴۰ است؛ در گزارش بانک جهانی، از نظر شاخص تولید ناخالص داخلی، رتبه ایران ۲۷ است، اما شاخص نیکبختی اجتماعی ۴/۶ است که ما را پائین‌تر از متوسط جهان و در رتبه ۱۰۸ از ۱۵۵ کشور جهان قرار می‌دهد. این نشان می‌دهد که ساختارهای قدرت، ثروت و فرهنگ، نمی‌تواند این درآمد را تبدیل به شادی و نیکبختی کند. این پژوهشگر اجتماعی نتیجه گرفت: در مجموع، فرایند توسعه در ایران، در سطح نهادهای اجتماعی، نتوانسته است به‌طور رضایتبخشی مستقر شود و حرکات سینوسی، ناهمزمانی و ناپایداری داشته است.

فراستخواه با بیان اینکه نظام آموزشی و فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات می‌توانند زمینه‌ساز توسعه باشند، بر نقش آنتولوژی (هستی‌شناسی) جامعه در امر توسعه تأکید کرد و گفت: وقتی آنتولوژی یک جامعه تغییر نمی‌کند، نمی‌توان انتظار توسعه داشت. توسعه، دیالکتیکی و درون‌زاست؛ به معنای از بین بردن نهادهای جامعه نیست بلکه همان نهادها باید تغییر و بسط پیدا کنند. بنابراین، برای اینکه توسعه در ایران مانا و دیرپا و زیست‌پذیر باشد، باید نگاهمان به توسعه، در سطح هستی‌شناسی اجتماعی باشد. وی افزود: نهضت مشروطه، نهضت تلگرافها بود؛ نهضت ملی، تحولی ناشی از سواد، شهرنشینی و رادیو بود؛ انقلاب اسلامی، با سخنرانی‌ها و نوارها پیش رفت؛ تحول‌خواهی دهه ۷۰ ناشی از مطبوعات بود و

تحول‌خواهی دهه ۸۰ ناشی از اینترنت، تلویزیون‌های ماهواره‌ای، وبلاگ و شبکه‌های اجتماعی بوده است. فراستخواه، با اشاره به نرخ بالای رشد استفاده‌کنندگان از اینترنت و همچنین، سرعت رشد اینترنت ثابت و همراه در ایران، گفت: متوسط مصرف شبکه‌های اجتماعی مجازی در ایران، ۱۲۰ دقیقه در روز است. که رقم بالایی است. سیاست فیلترینگ هم نمی‌تواند با مصرف این شبکه‌ها در زندگی روزمره کاربران ایرانی بازی کند.

فراستخواه، در پایان، اینطور جمع‌بندی کرد: یک معادله توضیح‌دهنده توسعه، معادله جامعه و دولت است. یعنی جامعه بزرگ و دولت کوچک توسعه نمی‌یابد؛ همچنین برعکس آن، یعنی دولت بزرگ و جامعه کوچک هم توسعه نمی‌یابد. اکنون، با توسعه آموزش و فناوری‌های ارتباطی، شانس جامعه ایرانی برای بزرگ شدن، نیرو گرفتن و قدرت یافتن بیشتر شده است؛ فاصله دولت هم کم‌کم از ملت کمتر می‌شود و انتظار می‌رود جامعه ایرانی بتواند دولت را در حوزه کشش خودش قرار دهد. جامعه، به معنی زیست-بوم شهر، نهادهای مدنی و صنفی، بخش غیردولتی قوی، بلوغ فرهنگ سیاسی باید بزرگتر و قوی‌تر شود. از سوی دیگر، دولت به معنی دریافت‌های نفتی مستقل از مردم، افسون ایدئولوژی، قدرت قدسی و انحصار قدرت باید کوچکتر شود. بنابراین، راه‌حل هستی‌شناختی جامعه ایرانی، بزرگ شدن حوزه‌های میانی و نهادهای واسط است. در انتهای این نشست، دکتر فراستخواه به تعدادی از سؤالات حاضران پاسخ گفت. در ادامه، منتخبی از عکس‌های این مراسم قابل مشاهده است.

## ۴. فعالیت های حوزه ورزش و سلامت

### ۲۵. سومین المپیاد ورزشی دانشجویان به مناسبت روز دانشجو

سومین المپیاد ورزشی دانشجویان در سه رشته پینگ پنگ، فوتبال دستی و پرتاب دارت در آذر ماه ۱۳۹۸ انجام شد. اطلاع رسانی جهت آگاهی و حضور دانشجویان در این دوره از مسابقات، از طریق صفحه اصلی سایت پژوهشگاه، کانال ارتباطی تحصیلات تکمیلی و نصب پوستر و بنر در ساختمان اصلی و تحصیلات تکمیلی انجام شد. در مجموع ۶۳ نفر دختر و پسر در سه رشته ثبت نام کردند و مسابقات برگزار شد. جوایز برندگان مسابقه طی مراسمی به مناسبت روز دانشجو روز هفدهم آذرماه ۱۳۹۸ و در اردوگاه شهید باهنر برگزار و اعطا شد.

اسامی شرکت کنندگان و برندگان به شرح ذیل می باشد:

دختران، پرتاب دارت: ۱۴ نفر

اسامی شرکت کنندگان: کلثوم ملکشاهی، خدیجه احسنی خیرآبادی، زهرا جواهری، فاطمه عبد فاضلی، زینب مهدوی، فریبا عبدی فرد، زهرا ایوری، محبوبه قاسمی، صفیه نوروزی، فاطمه بزرگ زاده، نسیم امیرنژاد، فاطمه هدیه لو، زهرا شرفی.

نفر اول: کلثوم ملکشاهی

نفر دوم: خدیجه احسنی خیرآبادی

نفر سوم: زهرا جواهری

دختران، پینگ پنگ: ۱۱ نفر

زهرا جواهری، نسیم امیرنژاد، کلثوم ملکشاهی، زهرا ایوری، فریبا عبدی، محبوبه قاسمی، فاطمه عبد فاضلی، صفیه نوروزی، زینب مهدوی، خدیجه احسنی خیرآبادی، فاطمه بزرگ زاده

نفر اول: زهرا جواهری

نفر دوم: نسیم امیرنژاد

نفر سوم: کلثوم ملکشاهی

پسران، پرتاب دارت: ۱۵ نفر

مصطفی جاویدمهر، محمد محمدی، مصطفی عبدالله پور، یوسف باباپوری، شاهین علیزاده، فرشید رستمی، همایون حاکمی، سیدبهنام صالحی، ابراهیم برزگر، رضا شیرپور، محسن محمدی نیا، اسماعیل مرادی، سعید

مزروعیان، مصطفی نیریزی، محمد اسدی.

نفر اول: مصطفی جاوید مهر

نفر دوم: محمد محمدی

نفر سوم: مصطفی عبدالله پور

پسران، فوتبال دستی: ۱۲ نفر

بهنام صالحی، شاهین عزیزاده، همایون حاکمی، مصطفی جاویدمهر، رضا شیرپور، محمد محمدی نیا، محسن

اسدی، مصطفی غافلی، یوسف باباپوری، آقای فرشید رستمی، محمد قاسمی، محمد عبدی، عباس فاضلی.

تیم اول: یوسف باباپوری و بهنام صالحی

تیم دوم: همایون حاکمی و شاهین عزیزاده

تیم سوم: مصطفی جاوید مهر، رضا شیرپور

پسران، پینگ پنگ: ۱۱ نفر

محسن اسدی، غافلی، فرشید رستمی، محمد قاسمی، بهنام صالحی، شاهین عزیزاده، همایون حاکمی،

مصطفی جاویدمهر، رضا شیرپور، محمد محمدی، علیرضا صفری

نفر اول: همایون حاکمی

نفر دوم: محمداسدی

نفر سوم: مصطفی جاویدمهر





## ۲۶. آغاز طرح پایش سلامت اعضای هیات علمی و غیرعلمی پژوهشگاه

کمیته ورزش پژوهشگاه در راستای توجه ویژه به امر سلامت و تندرستی همکاران، تصمیم به اجرای طرح پایش سلامت کارکنان گرفته که در دو مرحله به اجرا در می آید. طی پیگیری ها و توافق صورت گرفته، مجری مرحله اول این طرح پژوهشکده تربیت بدنی وزارت علوم می باشد. این طرح از شنبه ۳ اسفند تا چهارشنبه ۷ اسفند، طی ۵ روز، در دو بخش مجزای آقایان و بانوان برگزار خواهد شد. خدماتی که در اولین مرحله به همکاران ارائه می شود، عبارت است از:

۱. ارزیابی ترکیب بدنی، ۲. ارزیابی سطح فعالیت بدنی، ۳. ارزیابی عوامل آمادگی جسمانی، ۴. غربالگری وضعیت بدنی (بررسی وضعیت اسکلتی)، ۵. ارزیابی ساختار کف پا و مشاوره لازم برای طراحی و ساخت کفی طبی متناسب.

در ادامه این مرحله با توجه به نتایج این پایش، کارگاه هایی جهت اصلاح و درمان برای همکاران برگزار خواهد شد.

مرحله دوم با یکی از بیمارستانهای مجهز و طرف قرارداد، جهت انجام آزمایشهای ذیل انجام خواهد شد:

۱. آزمایش خون کامل. ۲. آزمایش پوکی استخوان. ۳. بررسی وضعیت قلب (نوارقلب، اسکن و یا اکو).  
از آنجایی که این دو مرحله مکمل طرح پایش سلامت است، به همکاران محترم پژوهشگاه توصیه شده که در هر دو مرحله حضور داشته باشند. در ادامه، منتخبی از عکس های این مراسم قابل مشاهده است.



سایر فعالیت‌های صورت گرفته در حوزه سلامت:

- تشکیل کمیته ورزش در تاریخ ۱۳۹۸/۲/۱۶ به شماره ۱/۳۶۱۸ با حضور اعضا و پیگیری انجام مصوبات آن
- برنامه‌ریزی و نظارت بر تشکیل کلاس‌های صبحگاهی و یوگا ویژه بانوان در سالن ورزش
- نظارت بر عملکرد مربیان (۴ نفر) و تهیه گزارش عملکرد آن‌ها
- تهیه بلیط تخفیف دار استخر از دو استخر آفتاب و استخر والفجر برای همکاران
- پیگیری و نامه‌نگاری رسیدگی به وضعیت نامطلوب و غیرقابل استفاده شدن زمین بازی موجود در باغ پژوهشگاه از طریق دوبار طرح در هیات رئیسه محترم
- نظارت و رسیدگی به امور سالن ورزش و نظارت بر امور نظافت آن
- تهیه صورتجلسه نهایی و گرفتن امضا از افراد مجاز به تحویل کلید سالن و ثبت در اتوماسیون جهت اطلاع کلیه کارکنان حراست
- پیگیری دعوت از مربی پیلاتس برای بانوان هیات علمی
- نظارت و پیگیری نحوه عملکرد مربی بدنساز آقایان
- پیگیری و تهیه گزارش جهت ریزش آب از سقف سالن ورزش و خرابی دستگاهها و کفپوش
- پیگیری درخواستهای خرید لوازم ورزشی
- پیگیری تهیه دستگاه پخش موسیقی و آماده کردن موسیقی مناسب برای انجام حرکات ورزشی
- پشت میز برای زنگ ورزش همکاران
- اعلام نتایج مسابقات پینگ پنگ، دارت و فوتبال دستی و برگزاری مسابقات شطرنج آقایان.

## ۵. گزارشی از امور و وضعیت خوابگاه‌ها

در خصوص خوابگاه‌های دخترانه و پسرانه در حال حاضر حدود ۱۰ نفر دانشجوی پسر و ۲۵ نفر دانشجوی دختر از خوابگاه‌های دانشجویی استفاده می‌نمایند، دانشجویان دختر ساکن در خوابگاه خودگردان آسایش به مدیریت خانم سوری می‌باشند و دانشجویان پسر با تغییر خوابگاه در ترم جدید هم اکنون در خوابگاه دانشگاه علامه طباطبایی ساکن هستند. در طول یک سال تحصیلی قرارداد دانشجویان درسه نوبت (دو ترم تحصیلی و یک ترم تابستان) با خوابگاه منعقد می‌گردد که این امر مستلزم پیگیری و انجام مراحل قانونی از دفتر حقوقی می‌باشد.

در سال جاری بنا بر روال معمول هر ساله بازدید از خوابگاه‌های دخترانه و پسرانه بصورت دو هفته یکبار و در صورت لزوم هفتگی انجام می‌شود، تسویه حساب دانشجویان نیز پس از استعلام و هماهنگی با خوابگاه صورت گرفت.

پیگیری سنوات دانشجویان برای مجاز بودن استفاده از خوابگاه و پیگیری قرارداد خوابگاه جهت پرداخت به مدیر خوابگاه از امور محترم مالی پژوهشگاه و تنظیم و ارسال اسامی دانشجویان جهت پرداخت کمک هزینه نیز در طول ترم انجام می‌گردد. از کارهای مهم دیگر پیگیری تفاهم نامه با صندوق رفاه جهت گرفتن وام کمک هزینه دانشجویان می‌باشد که در دست اقدام است.

همچنین پیگیری مشکلات مربوط به دانشجویان خوابگاهی و رسیدگی به گزارش برخی از دانشجویان از دیگر اقدامات مهم در این حوزه می‌باشد. یکی دیگر از وظایف محوله، پیگیری جهت پرداخت هزینه اینترنت به دانشجویان و شرکت در جلسه مربوط به خوابگاه با مسئول خوابگاه می‌باشد همچنین هماهنگی با مسئول خوابگاه جهت استفاده دانشجویان و همراهان آنها بصورت میهمان و پیگیری مشکلات مربوط به دانشجویان بی بضاعت و افزایش میزان کمک هزینه سالیانه خوابگاه نیز از فعالیتهای مهم در اینخصوص می‌باشد که در سال جاری طبق روال معمول پیگیری شده است.

بازدید از خوابگاه‌های متعدد دخترانه و پسرانه جهت جابجایی دانشجویان خوابگاهی و بررسی شرایط موجود خوابگاه از جهات مختلف از جمله موقعیت مکانی ساختمان خوابگاه از جهت راحتی رفت و آمد دانشجویان، بررسی اتاقهای موجود از نظر تعداد و تراکم اتاقها، همچنین تعداد تختهای موجود در هر اتاق و تناسب این تعداد با مساحت اتاقها، نور و مشرف بودن آنها، بهداشت و نظافت، نحوه رسیدگی به مشکلات در خوابگاه، امنیت و آرامش دانشجویان از سایر کارویژه‌های بخش مربوط به امور خوابگاه‌ها است که در سال جاری با در نظر گرفتن مجموع جهات یادشده با خوابگاه دخترانه قرارداد تمدید گردید ولی خوابگاه دانشجویان پسر

تغییر یافت. در این رابطه و نظر به پیگیری‌ها و هماهنگی‌های صورت گرفته از سوی معاونت کاربردی سازی علوم انسانی و فرهنگی، پس از سال‌ها دانشجویان پسر تحصیلات تکمیلی پژوهشگاه از خوابگاه‌های خودگردان به خوابگاه دولتی نقل مکان کردند و اسکان آنها در خوابگاه شهید مطهری دانشگاه علامه طباطبایی نهایی شده است.

الله ولي التوفيق

06  
20